

В І Ц Е Б С К А Я ТРЫБУНА

ІНФАРМАЦЫЙНА-АНАЛІТЫЧНАЕ ВЫДААННЕ

№1 ЖНІВЕНЬ 2000 ГОДА

РАСПАЎСЮДЖАЕЦІЦА БЯСПЛАТНА

З'езд, які склікаў народ

Прыняццём Акту незалежнасці Беларусі завершыўся Усебеларускі з'езд за незалежнасць, які прайшоў у сталіцы Беларусі. Акт у падтрымку беларускае незалежнасці прымаўся ў перапоўненае залі. Замест плянаваных 800 ва Усебеларускім з'ездзе ўзялі ўдзел 1210 дэлегатаў з усіх рэгіёнаў Беларусі.

Чарговая хваля інтэграцыйных ініцыятываў афіцыйнага Менску вымусіла прадстаўнікоў беларускае інтэлігенцыі чарговым разам голасна засведчыць СВАЕ прырытэты.

«Мы, прадстаўнікі беларускага народу, усведамляем адказнасць за будучыню свае краіны», — гэтымі словамі пачынаецца Акт Незалежнасці, які самі ўдзельнікі з'езду назвалі падзейй знакаваю. У 1917 годзе ў Беларусі адбыўся першы Усебеларускі з'езд. Цяпер, у 2000 годзе, на Усебеларускім з'ездзе за незалежнасць беларусы паспрабавалі замацаваць тое, што маюць, — сваю дзяржаўнасць. У прэзідыюм з'езду, заўважу, з залі былі запрошаныя сябры легендарнага Саюзу беларускае моладзі й «Гарту».

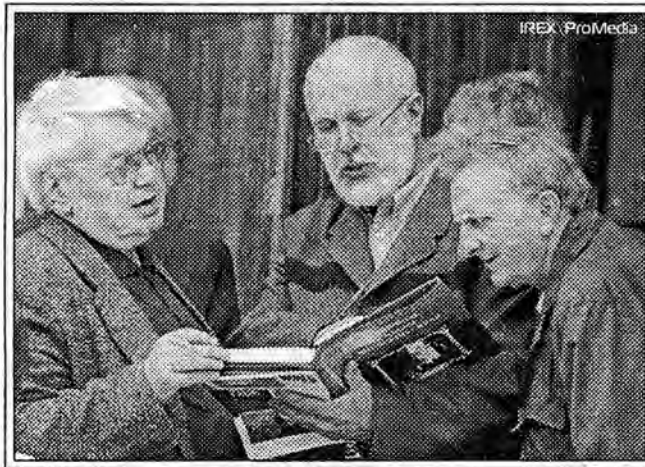
У Акце незалежнасці адзначаецца: «Беларускі народ мае тысячагадовую гісторыю свае дзяржаўнасці: ад Полацкага княства, Вялікага княства Літоўскага, Беларускае народнае рэспублікі да сучаснае Рэспублікі Беларусь. Сёння незалежнасць Беларусі знаходзіцца пад пагрозай. Рэальнаю небяспечкаю стаў дагавор аб стварэнні так званнае саюзнае дзяржавы з Расеяй, падпісаны прадстаўніцамі беларускіх уладаў, чыя легітымнасць не прызнаецца ў большасці краінаў свеату». Дэлегаты Усебеларускага з'езду за незалежнасць засведчылі: «Богам і гісторыяй дадзенае нашаму народу права мець сваю незалежную дзяржаву з'яе адвечнымі сымбаламі», а

Мы - гаспадары на сваей зямлі

**Віцебская
дэлегацыя на
Усебеларускім
з'ездзе**

**Вядомыя
пісьменнікі —
дэлегаты з'езду**

таксама заклікалі ўсіх грамадзянаў Беларусі ды ўсіх суайчыннікаў за мяжой «згуртавацца вакол ідэі Акту незалежнасці й барацьбы за незалежнасць Айчыны». Дэлегаты таскама звярнуліся да іншых краінаў (і гэты пункт увайшоў у Акт) забяспечыць гарантыі сувэрэнітэту Беларусі.

Арганізатары разлічваюць, што Акт незалежнасці будзе мець вялікі розгалас у Беларусі й за ейнымі межамі. Беларускія незалежнікі спадзяюцца, што Акт незалежнасці Беларусі ня здолеюць праігнараваць ня толькі расейскія палітыкі, але й палітыкі

беларускія. Заўважу, што ініцыятыва правядзення Усебеларускага з'езду належыць нават не столькі палітыкам, колькі грамадзкім дзеячам Беларусі. Адрознасцю з'езду стала тое, што ў ім брала ўдзел так званая творчая інтэлігенцыя — пісьменнікі, паэты, рэжысёры, мастакі й нават рок-сывавакі.

Акт Незалежнасці з'яўляецца пакуль дэкларацыяй, якую трэба напоўніць рэальным зместам. Менавіта так камэнтую сытуацыю Аляксандар Старыкевіч, які ачольваў усю арганізацыйную працу па падрыхтоўцы З'езду. Інтэ-

рацыйную актыўнасць беларускіх уладаў, на ягоную думку, нельга назваць працэсам неадваротным. Першы нацыянальна арыентаваны ўрад павінен мець шанец вярнуць тое, што перайшло расейцам за часы інтэграцыі. Гэты шанец дае Акт незалежнасці.

Усебеларускі з'езд завершыў сваю працу — і, як спадзяюцца арганізатары, праігнараваць ягоныя рашэнні ня здолеюць ні беларускія афіцыйныя ўлады, ні інтэгратары ў Маскве.

Юрась КАРМАНУ

ВЕСТКІ

«ЛУКАША» ЗАБІЛІ

Што ж, даганяем «братнюю» Расею. Інтэграцыя дармо не праходзіць. Не толькі ў Маскве ды Пецярбургу, але і ў Віцебску навучыліся страляць з аўтаматаў.

У ноч на 7 жніўня у цэнтры горада былі забіты «вор

у законе» Генадзь Лукашэў. Па звестках, ён нарадзіўся ў Воршы ў 1964 годзе, і, здабыўшы немалую вядомасць у крымінальнай сферы пад мянушкай «Лукаш», у мінулым годзе быў «каранаваны» ў Сочы. Пры выездзе на вул. Даватара пасля адпачынку ў адным з мясцовых «кафэшантангаў» Mercedes-

у Лукашова дарогу перакрываў легкавы аўтамобіль, пасля чаго з кустоў распачалі страляніну з аўтаматычнай зброі.

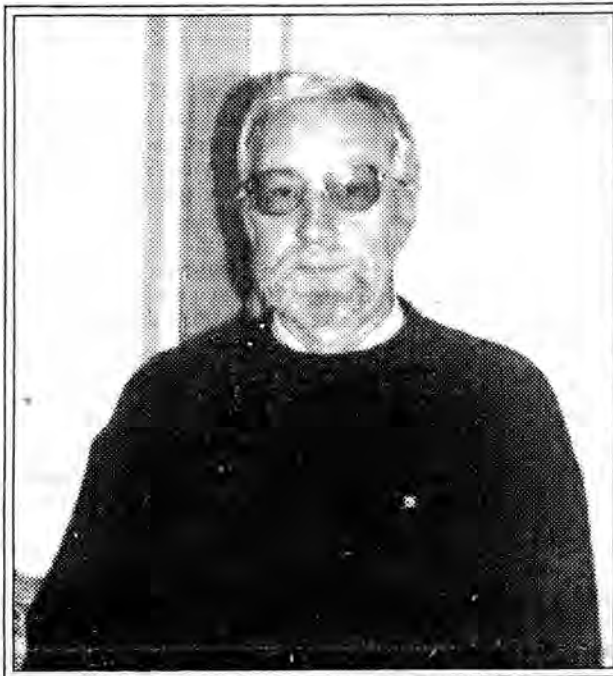
«Лукаш» загінуў на месцы, ягоны спадарожнік застаўся цэлы. Зброю на месцы здарэння не знайшлі. Існуе меркаванне, што Лукаш спрабаваў кансаліда-

ваць мясцовы крымінальны свет. Але «вертыкаль» сярод крымінальнаў усталіваць не паспеў.

Не жадалася б у хуткім часе пачуць, як старажытны Віцебск называюць крымінальнай сталіцай Беларусі.

Улас. кар.

Актуальнае інтэрв'ю

**Васіль Шалухін,
старшыня Віцебскай Рады БНФ**

Выбары-00

З пачатку жніўня дзяржаўныя СМІ распачалі рэкламу выбараў у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага Сходу Рэспублікі Беларусь. Выбары маюць адбыцца восенню бягучага года. Але апазіцыйная частка палітычнага алімпі не настроеная ўдзельнічаць у гэтым «палітычным фарсе». Пазіцыя адносна няўдзелу дэмакратыі ў восеньскіх выбарах была зацверджаная на леташнім Кангрэсе дэмакратычных сілаў. З другога боку дэмакратычная грамадскасць Беларусі схільная лічыць неабходным арганізацыю татальнага кантролю за выбарамі. Пра восеньскія выбары, пра сучасны стан апазіцыйных сілаў Беларусі распавядае каардынатар Каардынацыйнай рады палітычных партыяў і грамадскіх аб'яднанняў г. Віцебска, старшыня Віцебскай гарадской Рады БНФ «Аграванне» **Васіль Шалухін**.

— Васіль Пятровіч, у апошнія дні стала вядома, што прадстаўнікі Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі «Народная грамада» актыўна рэкамендуюць сваім сябрам вылучаць сваіх кандыдатаў шляхам збору подпісаў і праз працоўныя калектывы. Нягледзячы на тое, што імя партыі застаецца «незасвечаным», усім нам добра зразумела, што частка апазіцыянераў ўсё ж такі плануе змагацца за месцы ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага Сходу Рэспублікі Беларусь. Гэта не парушэнне існуючых пагадненняў?

— Па-першае, на выбары пайшлі не толькі сацыял-дэмакраты, але і частка сяброў Грамадзянскае партыі, праўда, апошнія пры гэтым выйшлі з партыі. Да такога кроку іх падштурхнулі ўласныя амбіцыі і надзея на пратэстны электарат, які апошнім часам інтэнсіўна расце. Некаторыя палітыкі спадзяюцца гэта выкарыстаць. Аднак, перакананы, гэтыя спадзяванні марныя і мае адносіны да падобных дзеянняў — адмоўныя. Канешне, вылучэнне кандыдатаў на выбары здрадай не назавеш. Мне здаецца, што гэта сур'ёзная палітычная памылка.

Працяг на на стар. 2

Актуальнае інтэрв'ю Выбары-00

Пачатак на стар. 1

— Якія наступствы для агульнадэмакратычнага руху Беларусі можа выклікаць удзел часткі апзіцыянераў у выбарах?

— Думаю, што вялікіх наступстваў не будзе. Відавочна, узнікнуць унутраныя праблемы ў сацыял-дэмакратаў, бо там ёсць і нязгодны з удзелам у выбарах. Але для агульнадэмакратычнага руху праблемаў не паўстане. Наш рух нашмат шырэйшы і прызнанне ці непрызнанне вынікаў выбараў залежыць не толькі ад сацыял-дэмакратаў, але і ад шэрагу іншых партыяў і ад міжнародных структураў.

— Сёння ў палітычных кулуарах часта гучыць думка пра неабходнасць байкоту восеньскіх выбараў. Як вы лічыце, ці можа сапраўды здарыцца такое, што выбары не адбудуцца з-за неўкі выбаршчыкаў?

— Я думаю, што не. У апзіцыі сёння вельмі малы інфармацыйны рэсурс. Безумоўна, калі б кожны выбаршчык ведаў, што гэтыя выбары — добра пастаўлены спектакль, што яго чарговы раз дураць, то ён бы, канешне, не пайшоў на выбары.

— Разам з тым апзіцыя лічыць патрэбным арганізаваць татальны кантроль за правядзеннем выбараў. Ужо сёння ідзе актыўная падрыхтоўка назіральнікаў, у Віцебску плануецца «накрыць» назіральнікамі ўсе выбарчыя ўчасткі. Але ці будзе з гэтага эфект?

— Эфект ёсць ужо. Ужо сёння мы маем прычыну не прызнаваць маючы абыццвыя выбары за дэмакратычныя, бо парушэнні пачаліся нават на падрыхтоўчым этапе — пры фармаванні выбарчых камісій. Учасцючыя камісіі на базе навучальных устаноў фармуюцца ў той час, калі большасць іх удзельнікаў знаходзяцца ў летнім адпачынку. А гэта значыць, што сабраць сход, на якім павінны быць вылучаныя сябры ўчастковых камісій, у перыяд летніх вакацыяў немагчыма. Вось вам і першае парушэнне. Безумоўна, яно будзе зафіксаванае, як будучы зафіксаваны і ўсе астатнія парушэнні, што будучы пад час правядзення гэтага палітычнага спектаклю.

— Такім чынам, выбары, напэўна, адбудуцца, будзе сфармаваная Палата Прадстаўнікоў, будзе зафіксавана шмат парушэнняў, міжнародная супольнасць не прызнае гэтыя выбары сапраўднымі і дэмакратычнымі. Але што будзе далей? Які Ваш прагноз?

— Будзе сфармаваная палата ці не — гэта ўжо сур'ёзна нічога не зменіць, трапляць у яе дэмакраты ці не трапляць — гэта таксама няважна. Бо ў краіне, дзе ўлада цалкам належыць адной асобе, парламент ператвараецца ў сход звычайных ківалаў. Знаходжанне на гэтым сходзе дэмакратаў нічога не вырашыць. Я ўпэўнены, што пасля прэзідэнцкіх выбараў мы будзем выбіраць і новы парламент.

Гутарыў Юрась КОРБАН

НА ПАЛЕТКАХ

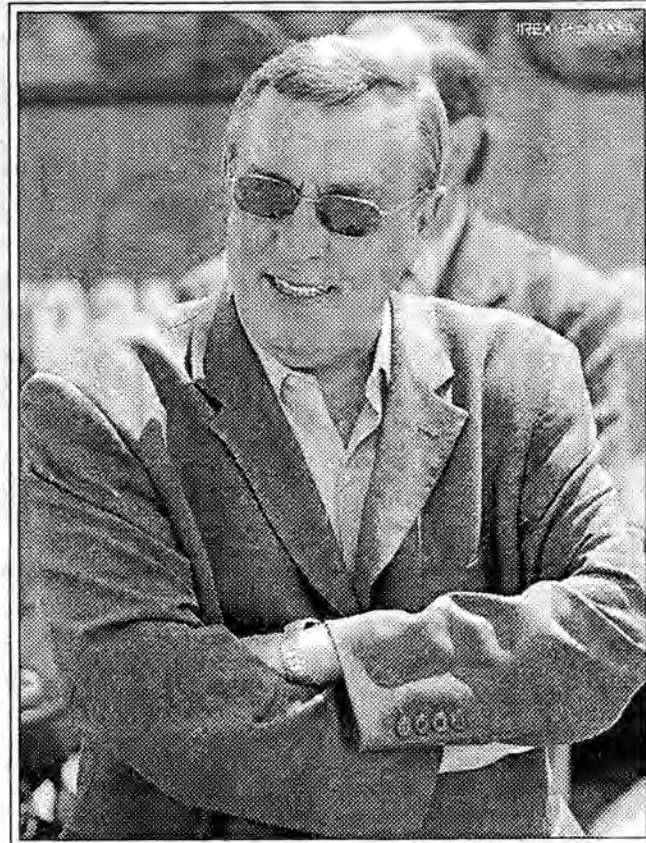
Чым будзьма грэцца?

Лета мінае. І паўстае пытанне: чым будзьма грэцца зімой? Вядома, на пусты страўнік і на печы сцюдзёна. Паглядзець зблізку на працу хлебарабаў нашае вобласці прыехаў ажно сам прэм'ер Уладзімір Васільевіч Ярмошын. Праехаўшыся па гаспадарках Талачынскага, Аршанскага ды Полацкага раёнаў, на паседжанні аблвыканкаму высновы зрабіў наступныя: дзяржаказу на пастаўку збожжа Віцебская вобласць не выконвае ўжо некалькі гадоў запар. Гэтым разам нічога не зменіцца, што недвухсэнсоўна даў зразумець старшыня аблвыканкаму сп. Андрэйчанка. Аднак становішчам у аграрным сектары Віцебшчыны, як адзначаюць, прэм'ер чамусьці застаўся задаволены. Мабыць таму, што ў астатніх рэгіёнах Беларусі вынікі ніколекчкі не лепшыя.

Дзеля прыезду высокага гасця калегія аблвыканкамаўскага камітэту па сельскай гаспадарцы і прэзідыум абласной прафсаюзнай арганізацыі за лепшыя паказчыкі на жніве ўзнагародзілі вартых... занясеннем на абласную Дошку

гонару. Кантынгент занесеных разнастайны: першыя радкі, па рангу, займаюць кіраўнікі Пастаўскага і Аршанскага раёнаў, далей — кіраўніцтва калгасаў, ну а дзесь унізе — асобныя хлебарабы-працаўнікі. Ці дапаможа Дошка гонару аджывіць беларускую вёску, з якой дзесцігоддзямі змагаўся, а зараз пакінулі на хуткае самаадвольнае выміранне?

Адным з галоўных камянёў на полі змагання за ўраджай стала праблема крэдыту на энерганосбіты. Неўзабаве перад візітам на Віцебшчыну У.Ярмошын пабыў на зямлі абетаванай дзеля ўсіх беларускіх інтэгратораў — у Маскве, дзе і спрабаваў па завядзенцы вырашыць гэтую праблему абяцанкамі вечнага сяброўства. Аднак гэтым разам пачуў, што ў магчымасць Беларусі распаляцца за пярэдняй пазыкі можна будзе паверыць толькі пасля відочных зменаў у эканамічнага курсу. Але пакуль не мінуць выбары ў Нацыянальны сход, а потым перабранне кіраўніка дзяржавы, разлічваць на змены, здатныя выклікаць хвалі на

Уладзімір Ярмошын,
прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь

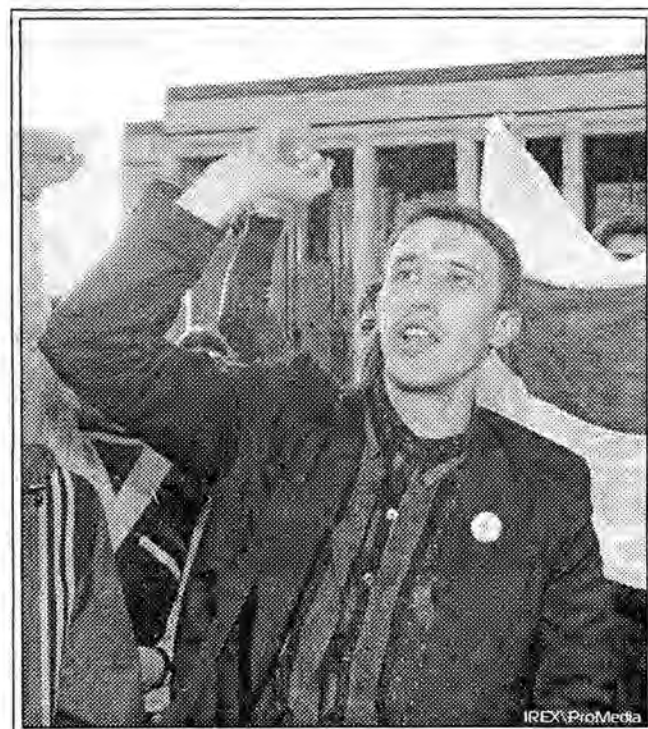
роўнядзі свядомасці беларускага «электарату», не даводзіцца. Ці згодзіцца маскоўскія «сябры» падтрымаць інтэгратораў за адзін энтузіязм у справе адна-

ня? Каб не давялося беларусам ужо гэтай зімой пакутаваць калі не ад голаду, дык ад холаду...

Сабіна РАДЗЬКО

ПОГЛЯД

Польшча і Беларусь

Павел Севярынец,
лідар «Маладога Фронту»

Беларусь і Польшча ў свеце XXI ст. — здаецца, даволі трапінае азначэнне не толькі тэмы, але і перспектывы абедзвюх краін. Чаму? Паглядзім, якія настроі ў беларуска-польскіх дачынненнях дамінуюць зараз. З аднаго боку, Беларусь, якую імкнецца каланіяльна падначаліць Расія, змушана паварочвацца спіноў да Еўропы (у першую чаргу, да найбліжэйшае заходняе суседкі Польшчы); з іншага — Польшча, якая ўступіла ў НАТО, мае «зялёнае святло» ў Еўразвязе, дужа ўжо безаглядна разварнулася на Захад і не надта звяжае на сваё ўсходняе (славянскае, між іншым) заплечча. Абедзве краіны як бы разб'ягаюцца, кожная ў свой

бок, зноўку ствараючы небяспечны вакуум — прывід жалезнае заслоны. Зноў спрацоўвае геапалітычны рэфлекс: сяма даведзі да бяды: Беларусь праваліцца ў Расію, а Польшча будзе так далёка, што будзе не ў стане дапамагчы. Стратэгічная гарлавіна ўсходняе Еўропы, Міжмора, зноў аказваецца перацятанай.

Расія, галоўная палітычная праблема XX ст., толькі тады можа стаць бяспечным, нармальным суседам для Беларусі, калі цяперашні патрозы праваў імперскае ідэі зменіць у духавы падмурак. Расія стала змрочнай зонай большавіцка-камуністычнае імпе-

рыі зла, падпала пад уплыў цемры і дагэтуль — спустошаная — пакутуе бяз Бога ў нямоглых высілках стаць цывілізаванай.

Хто зможа дапамагчы Расіі? Праваслаўная Царква? Здаецца, яе духоўны ўплыў пакуль замалы. Амерыканскія грошы? Якія б вялікія яны не былі, іх і так раскрасаць ці пусцяць на чарговую імперскую вайсковую кампанію. Еўрапейская культура? Ды Расія сама, маючы гіганцкую культурную спадчыну, не прымае яе як імператры.

Расіі можа зараз дапамагчы толькі Сам Гасподзь Бог. Толькі хрысціянскае прабуджэнне можа ўзрушыць нацыю ад акіяну да акіяну — да пакаяння за імперскае мінулае і сённяшнія грахі, да дэмакратыі, цывілізацыі і дабраславёнага жыцця, якія заўсёды грунтуюцца на Божае волі. Узгадайце асноўныя падзеі, датычныя паўстання і распаду Расійскае Імперыі: стратэгічнае ўсходнеславянскае супрацьстаянне Масквы з ВКЛ, войны XVII ст., І Зьезд РСДРП у Менску, сённяшняе прастолу Мікалая II па дарозе з Магілёўскае стаўкі, магістральны кірунак ІІ сусветнае вайны, Белаежская Пушча ды развал Савецкага Саюзу, Менск — сталіца СНД, запаведнік рэваншу СССР у сённяшнім беларускім рэжыме... Усё вырашалася ў Беларусі. Што гэта абазначае? Ці не тое, што менавіта Беларусі накіравана адыграць вызначальную ролю ў духоўным выкарыстанні Расіі? Беларускі хрысціянскі рух «на Маскву» будзе самым магутным ударам у сэрца Імперыі «Трэцяга Рыму».

Увогуле паміж імперскім «Трэцім Рымам» і нацысцкім «Трэцім Рэйхам» у XX ст. ст. ставаліся толькі Польшча і Беларусь. Сёння без вылічэнняе духовае падтрымкі польскага касцёлу Беларусь, бадай, не здужае. Восі вынікае: у XXI ст. Польшча і Беларусь павінны быць гатовыя да ўзмацнення кансалідацыі — ня толькі палітычнае ці эканамічнае, а ў першую чаргу — духовае, хрысціянскае. Разам з Прыбалтыкай і Украінай гэтыя дзяржавы Міжмора, духова перспектывы і адаптаваны да расійскае рэчаіснасці за савецкім часам, як падаецца, здольны ажыццявіць глабальны духоўны прарыў XXI ст. у Расію. Такая наступальная духоўная стратэгія, замест палітычна-панічных упэўненняў НАТО, можа даць нам — і ўсяму свету — не толькі адкрытую на Бога і бяспечную Расію, але і наш уласны, агульнаміжморскі хрысціянскі ўздым, засяроджаны на ядры Польшча-Беларусь.

Падрабязнасці і прыватнасці могуць быць абмеркаваныя асобна, але сама ідэя набыла наступную формулу: «Беларусь і Польшча ў супольнасці з краінамі Міжмора ў XXI ст. духовай экспансіі рагуюць Расію ад імперскага сіндрому, ад панавання бязбожнага зла, ад антыхрысціянскае будучыні, дзеля спакою свету».

Усё светлае і вартаснае ў гэтым свеце праз 2000 гадоў пасля нараджэння Хрыста робіцца дзеля славы Бога — і выратавання людскіх душаў тут, на зямлі, у прыватнасці — у Беларусі, Польшчы і Расіі.

Павал Севярынец

ВЕСТКИ

ПОСПЕХ ГАРАНТУЕЦЦА

У апошнія гады на Віцебшчыне (як і ў цэлым па краіне) інтэнсіўна развіваецца сектар грамадскіх арганізацый. Як грыбы пасля дажджу, растуць новыя недзяржаўныя аб'яднанні. Аднак часцяком грамадства застаецца абыякавым да ініцыятыў, бо пярэдавым структурам бывае складана разварушыць пасіўнае, амаль соннае атачэнне.

Як актывізаваць грамадскасць? Як фармаваць імідж арганізацыі? Якім чынам дасягнуць поспеху? Адказы на гэтыя складаныя пытанні ўжо вядомыя ўдзельнікам трэнінгу «Сувязі з грамадскасцю для некамерцыйнай арганізацыі».

Напрыканцы ліпеня ён прайшоў у Віцебску для 25 прадстаўнікоў «трэцяга сектара» з Віцебскай і Менскай абласцей. Выдатную трохдзённую праграму задзіў міжнародны фонд «Каўнтэрпарт».

Ён, між іншым, рэгулярна і паспяхова рэалізуе шматлікія адукацыйныя праекты ў віцебскім рэгіёне. Фонд заваяваў трыма годамі дзяржаўнае фінансаванне арганізацый вобласці.

Ю.С.

ПЫТАННЕ Ў ЛОБ

Каб зразумець, што хваляе насельніцтва горада, трэба напярэці спытацца пра іхныя праблемы.

На днях прадстаўнікі АГП рушылі ў народ, каб даведацца, што за праблемы неабходна вырашыць ў кожным асобным мікрараёне. Партыйцы ходзяць па хатах, праводзячы анкетаванне пра першачарговыя патрэбы.

Вынікі апытання стануць вядомыя дзесьці ўвосень, бо акцыя будзе працягвацца да канца жніўня.

Юрка ЛЯШЧЫНСКІ

ЕЎРОПА СПАДЗЯЕНЦА НА ЛУКАШЭНКУ

27 ліпеня з рабочым візітам на Віцебшчыне пабыў кіраўнік Кансультацыйна-назіральнай групы ў Беларусі АБСЕ Ханс-Георг Вік.

На пачатку ён меў гутарку з мясцовымі ўладамі, а затым сустрэўся з апзіцыійнымі сіламі рэгіёну. На абодвух спатканнях гаворка шла пра будучыя выбары ў беларускі парламент. На сустрэчы з палітычнымі сіламі пасол Вік выказаў надзею, што кіраўніцтва Беларусі саступіць і арганізуе выбары паводле дэмакратычных прынцыпаў.

Н. АЗІРАЛЬНІК

ПОШУК

«Правільны мент»

Адстаўны капітан міліцыі шукае генерала.

У Віцебску яго ведаюць і спарсмены, і крымінальнікі. Ён карыстаецца заслужаным аўтарытэтам між розных пластоў грамадства. Уладзімір Міхайлавіч Арэстаў — былы капітан міліцыі, сённяшні сябра Аб'яднанай грамадзянскай партыі, былы прэзідэнт футбольнага клубу.

— Дзе вы атрымалі адукацыю і як трапілі ў міліцыю?

— Скончыў Ленінградскую вышэйшую палітычную школу МВД. Быў размеркаваны ў Віцебск. Працаваў у палітадзеле УВД. Да гэтага шмат год працаваў у крымінальным вышукі. І тая работа была бліжэй. Але перавод у вышук быў паніжэннем, а паніжаць мяне не было за што. Пяць разоў мае дакументы перасылаліся ў

Менск. Нарэшце, мой рапорт быў задаволены, і я пачаў працаваць у крымінальным вышукі. Займаўся барацьбой з арганізаванай злачыннасцю. То была цяжкая, але цікавая праца. Натуральна, браў удзел у затрыманнях і аперацыях. Памятаю, бралі бандытаў проста ў скверы ля будынку КГБ, стралялі ў паветра. І ніводзін доблесны чэкіст не выйшаў на дапамогу. Былі іншыя аперацыі, здаралася трапіць у несамавітае становішча. Адно з затрыманняў пры перадачы буйной грашовай сумы адбывалася на пляцы Леніна. Шмат мінакоў, ды і крымінальнікі былі ўзброеныя. Спрацавалі дакладна, ніхто не пацярпеў, «кантынгент» затрымалі, а ў казну перадалі 15 тыс. даляраў.

— Калі так падабалася праца ў вышукі, чаму пайшлі з ворганаў?

— Адслужыўшы 15 год, сее-тое зразумеў. Людзі казалі, што я «мент» правільны. А пайшоў, напісаўшы ў рапарце, што, пакуль у сістэме не адбудзецца зменаў, працаваць не змагу. Звальняўся паўтары гады. Пайшоў годна. Праўда, заўжды песціў думку, што вярнуся — гэта мая прафесія, мой хлеб. Але ў МВД пакуль нічога не змянілася.

— Вы маеце патэнцыял, валодаючы спецыфічнымі ведамі. Вы дзіліліся імі?

— Так. У свой час арганізаваў маладзёвы цэнтр пры Віцебскім педуніверсітэце. Гэта быў новы падыход, паслугі па ахове спакою за грошы. Але метаю быў не заробак, а адраджэнне па-

пулярных колісь аператыўных маладзёвых злучэнняў. Хлопцы падтрымлівалі парадак у інтэрнатах, на дыскатэках, у вучэбных карпусах. Сёння ідэя перададзеная пад нагляд БПСМ і актыўна імі выкарыстоўваецца. Сябры цэнтру былі з усіх вузаў горада. Сёння прыёмна хадзіць па райаддзелах міліцыі. Ударажныя студэнты зрабіліся прафесіяналамі, і мне здаецца, я дапамог у іх фармаванні.

— Ці праўда, што апошнім часам вы заняліся звыклай працай вышукі?

— Так. Я спацываю ідэям Аб'яднанай грамадзянскай партыі. Я — шэраговы сябра, якімі былі Юры Захаранка і Віктар Гаўчар. Ім з сябрамі жадаем аб'ектыўна разабрацца, што адбываецца са знікненнем людзей на Беларусі. Як прафесіяналы мы на што-кольвечы здатныя. Я ведаю сям'ю былога міністра МВД, што стаўся першым са зніклых. Пры яго вышукі я пёў перавагу. Як мягта з правінцыі мяне

ўсур'ез не ўспрымалі. Таму я мог разабрацца ў становішчы, супаставіць факты, зрабіць пэўныя высновы. Свае думкі не хацеў бы пакуль аглашваць у інтэрэсах следства.

— На якія сродкі вядзецца вышук?

— Наша перавага ў тым, што мы працуем не на дзяржаўныя і не на апазіцыйныя сродкі. З іх фондаў мы не ўзялі ні капейкі, хоць прапановы былі. Вось і мяркуйце самі, за чые грошы мы працуем.

— Па іншых зніклых вы вядзеце аператыўную працу?

— Мы выходзілі на Паўла Шарамета. Хацелі супаставіць факты адносна знікнення аператара Змітра Завадскага. Але журналіст, хоць мы яго і запрашалі, ад сустрэчы ўхіліўся. А ўвогуле, усіх зніклых я лічу без вестак прапаўшымі на полі палітычнае вайны.

— Увогуле, што думае «правільны мент» пра сённяшні дзень?

— Напрацаваць на аўтарытэт можна не раней як

праз пяць год аператыўнай работы. Некаторым калегам я кажу: «Здай пасведчанне і зброю, здымі форму і навадзі парадак. Калі ты гэта не ўмееш, то аўтарытэту ў цябе няма.»

Наша краіна аднойчы адчула сябе набліжанай да свабоды. Але вельмі хутка яе ў нас забралі. Мае бацькі — франтавікі. Па іх распавядах я ведаю, што хтосьці заўжды павінен падняцца з акапу першым. Спачатку на адно калена, потым на поўны рост. І сёння не ўсе могуць адседжавацца ў акапах, чытаючы газеты, супастаўляючы факты, робячы высновы, бяздзейна і бязмоўна. Я пайшоў з ворганаў капітанам, нехта — падпалкоўнікам. І старэйшы па званні задумаецца: чаму «кэп» можа, а я — не.

Ды таму, што хтосьці заўжды павінен быць першым.

Быць першым — заўжды складана. Асабліва ў нашай краіне.

Яўген ПАЛЬЦАЎ

АСОБЫ

Я не прадпрымальнік

— Падарунак жонцы...

Калі вам трэба трапіць у тропікі, шукайце іх... у Віцебску. Прыязджайце ў Батанічны сад, знайдзіце там невялікі будынак асветніцкага цэнтру «Планта» і спытайце Алега Іванавіча Алеінікава. Ён і правядзе вас па унікальным свеце трапічнай флоры.

У гэтага чалавека зусім няма вольных дзён. Але на працу ён ішодня ходзіць як на свята. Прычына простая: ён любіць сваю справу, сваю аранжэрэю і кожнага са сваіх пітомцаў — 1052 віды раслін. На столькі частак і падзелена ягонае сэрца, бо ўсіх зялёных сяброў ён клапатліва даглядае, як бацька ўласнае дзіця. Сваімі ведамі Алег Іванавіч заўсёды рады падзяліцца з кожным, хто пажадае, бо ён не толькі стваральнік аранжэрэі і галоўны там «мічуринец», але і цудоўны экскурсавод.

У «Планце» выведваецца, што існуюць расліны-камяні, пабачыце невялікі, але сапраўдны баабаб. Тут задраможана паглядзець на мурога, якую ў мінулыя стагоддзі маглі дазваляць сабе мець адно сям'я японскага імператара. І яшчэ, да прыкладу, пабачыць першую «вопратку» Адама і Евы і на свае вочы пераканацца, што на фігавым дрэве «мадэлі» не горшыя за кардэнаўскія. Ды ці мала новага можна ўбачыць у «Тропіках Алеінікава»?

Інтэрв'ю я брала, удыхаючы водар экзатычных кветак. Але перанесціся ў Афрыку ці Паўднёвую Амерыку перакажала думка: нават прыгажосць на поўначы Беларусі мае праблемы.

АСВЕТНЫ ЦЭНТР, А НЕ КАМЕРЦЫЙНЫ.

— Алег Іванавіч, нашае знаёмства пачалося з Вашага катэгарычнага сцверджання: «Я не прадпрымальнік!» Як Вы вызначаеце свой статус?

— Кожнаму, хто прыходзіць, я з парогу абвешчаю: «Гэта не крама і не камерцыйная фірма». З самага пачатку праект быў задуманы як асветніцкі цэнтр пры грамадскай арганізацыі «Саюз сяброў саду», старшынёй якая я з'яўляюся. У красавіку 1992 г., калі я толькі пачынаў будаваць аранжэрэю, гэта было арэнднае прадпрыемства, а з 1992 г. — малое калектыўнае прадпрыемства. І займаемся мы менавіта асветніцкай дзейнасцю, як тое і запісана ў статуце арганізацыі. Сюды з'яўляюцца самыя розныя людзі: малеча з

дзіцячых садкоў і студэнты, дактары і рабочыя, крышані і адвентысты, батанікі і ваенныя. І мы аднолькава радуемся ўсім. Памятаю, нека прыйшоў стары год пад дзеяснасцю. Дык за ім крэсла па аранжэрэі цягнуў, каб ён мог сядзець. Здарэецца, за дзень бывае 5-6 школьных экскурсій. І штотараз атрымліваюцца розныя лекцыі. Намагуюся не паўтарацца, інфармацыі больш як дастаткова: нават калі пра кожную расліну распавядаць толькі адну хвіліну, на лекцыю пра ўсе 1052 віды патрэбіцца 17 гадзін 32 хвіліны. Гэтага не зможна праслухаць нават самы зацікаўлены наведвальнік, ды і што можна распавесці за адну хвіліну? Таму працягласць лекцыі — хвілінаў 30-40, і гэты час людзі праводзяць змястоўна і карысна. У мінулым годзе, калі цвіла архідэя станганея, наведвальнікі стаялі ў чарзе па дзве гадзіны, каб пабачыць росквіт гэтай надзвычай прыгожай расліны.

— Калісь Вашыя пітомцы былі звычайнымі семечкам

ці чаранком, лісточкам ці спорай, а зараз вунь якія прыгажуні вымахалі! Як жа Вы закладалі гэты райскі сад?

— Я даўна са свайго вопыту зразумеў, што калі пачынаю рабіць штось дзеля грошай — нічога не атрымліваецца. Таму ўзяўся за справу дзеля добраў, патрэбнай ідэі. Тым больш у 1990 годзе было дазволена ўсё, што не забаронена. Дзесяць год таму на гэтым месцы быў яр. Агразу трэ было прывезці зямлі, каб засыпаць амаль тры метры ўтліб. І хатку, і аранжэрэю будаваў сам, на сваіх разліках і на свае сродкі. Галандскі пластык, каб накрыць аранжэрэю коштам 14 даляраў за квадратны метр, сам бы я, канешне, не купіў. Давалася зрабіць адной фірме азеляненне, каб набыць патрэбны матэрыял. Так, накрысе, праўда, не без перашкоды нядабрычліўцаў, справа рухалася.

«МОЙ ДЫПЛОМ — АРАНЖЭРЭЯ»

Больш за ўсё мяне ўразіла, што Алеінікаў — не біёлаг. Па адукацыі ён радыётэхнік. Пасля школы скончыў Мурманскую мараходку, плаваў па морах і акіянах. Потым 18 год адслужыў у арміі. Сам сябе называе «трынаццацігадовым капітанам авіяцыі». У сорок год пайшоў на пенсію. Да таго часу была ў Алега Іванавіча прыйшоўшая калекцыя кактусаў. Яна і дапамагла нарадзіцца ідэі стварэння аранжэрэі. «Бо не ўсе маюць магчымасць абляцець ці аблысці планету, каб пабачыць яе шыкоўныя раслінны свет», — думаў 10 год таму Алеінікаў.

Вось і злучыліся ў яго жыццё тры стыхіі: вада, паветра і зямля. Гэтыя ж тры кампаненты плюс святло патрэбныя расліне дзеля нармальнай жыццяздзейнасці. Дарэчы, па словах Алега Іванавіча, найбольшая памылка людзей — у іх меркаванні, быццам расліна «харчуецца» зямлёй. Але асветніцкі цэнтр на тое і створаны, каб асветляць.

А яшчэ на тое, каб ствараць праўдзівыя цуды. У Алеінікава квітнеюць і нават даюць плады ў аранжэрэйных умовах расліны, якія кветкаводная літаратура азначае як непадзаснасныя ў штучных умо-

вах. Напрыклад, аморфафалус бульбаносны.

Гэта адзіная аранжэрэя ў Беларусі і былым СССР, куды ўваходзіць дзеля кожнага. У аранжэрэю пры АН БССР у Менскім Батанічным садзе «грамадзяніну з вуліцы» ўваход забаронены. На 1800 кв.м плошчы там гадуецца 1600 відаў тропічных раслін, а даглядаюць іх 28 супрацоўнікаў. Алеінікаў нека абыходзіцца штатам з 3 чалавек (сам гаспадар, ягоная жонка Вольга Мікалаеўна і памочніца Юля) выпрошчыць сваіх 1052 гадаванцаў усяго на ... 100 кв.м.

Таму і едуць спецыялісты з розных гарадоў свету, каб зірнуць на вынікі ягоных ведаў і працы. Але, як у кожнага таленавітага чалавека, знаходзяцца ў Алега Іванавіча ворагі, што найперш кажуць: «Ну што вы да яго ходзіце? Ён жа не біёлаг. У яго няма дыплому.» Дзеля іх Алеінікаў мае поўны годнасці адказ: «Вось мой дыплом — аранжэрэя».

ПЕЦЯ-ВУНДЭРКІНД

Алег Іванавіч гадуе не толькі трапічную садавіну. Выхоўвае ён і маладыя парасткі, якія, цалкам магчыма, у перспектыве зробіцца яму замянай. Пяцікласнік СШ №10 Пеця Кладаў пасля ўрокаў спяшае ў аранжэрэю. «Як на работу», — жартуе Алеінікаў. У мінулым годзе хлопчык завітаў з мамай на экскурсію і, можна сказаць, захаваўся ў аранжэрэю. Прачытаў шмат спецыяльнай літаратуры з багатай бібліятэкі Алега Іванавіча, дзе маюцца нават кнігі пра кветкаводства, выдадзеныя ў мінулым стагоддзі. (Да слова, сам Пецяў настаўнік зрабіўся палітомам, каб чытаць замежную літаратуру пра кветкаводства.)

Зараз Пеця, нягледзячы на свае 12 год, цалкам саспеў, каб суправаджаць экскурсіі. Прычым робіць ён гэта як мае быць. «Толькі не рабіся папутам, імкніся не паўтараць лекцыі», — раіць Алег Іванавіч.

Ёсць у Алеінікава яшчэ адзін гонар — ягоны выхаванец Ілья Гонараў, які гэтым годам скончыў біяфак БДУ без адзінай тройкі. Так што будучы ў «Планце» і дыплама-

ваныя спецыялісты!

ЗА КОЛЬКІ

АБЫХОДЗІЦА

100 КВ.М ТРОПІКАЎ

— Алег Іванавіч, Вашыя «тропікі» — суперрэнгавая вытворчасць. Чаму не паставіць справу на камерцыйныя рынкі?

— Тарговаць ведамі — грэх. Ды і праблем. З'явіцца больш, чым зараз. Калі пачну браць плату за ўваход — большая палова грошай пойдзе на падаткі. А галоўнае ў тым, што гэта не тавар. У мяне — «дзедзі». Я не кожнаму падарую расліну, а толькі таму, хто не загубіць маё «дзедзі». А дзеля таго, каб аранжэрэю на нешта існавала, маецца ў нас скрыня дзеля ахвяраванняў. У параўнанні з крамою «Мармуровы барс», дзе адзін экзэмпляр каштуе ад 10 да 70 тысяч рублёў, нашыя расліны можна набыць сапраўды за «сувеніры» кошты.

— Але на ўтрыманне аранжэрэі патрэбныя энерганосбіты. А іх у падарунак не дадуць...

— За 10 год я навучыўся шмат чаму, у тым ліку і круціцца. І яшчэ зразумеў: я патрэбны грамадству, але абсалютна непатрэбны дзяржаве — чынавенства амаль на кожным кроку перашкаджае май працы. «Планта» — нібы выспа ў Батанічным садзе. А сад з'яўляецца базай ВДУ. Ужо амаль год, як мяне пазбавілі энергазабеспячэння. Адзін квт/г мне абыходзіцца ў 2,5 разоў даражэй, чым бюджэтай арганізацыі. Самі разумеюць, што здарыцца, калі ў зімовы час у аранжэрэі знікне святло. Найбольшая праблема — праблема зямлі. У гэтым годзе я перазімаваў, за лета разлічыў з пазыкамі. Хутка сонца зноў павярне на зіму, і трэба думаць, як асвятляць, ацяпляць, дзе шукаць грошы.

Не разумеюць улады, што служыць Алеінікаў не грашам. Служыць Прыродзе. «Гэтае слова трэ пісаць з вялікай літары», — перакананы Алег Іванавіч. Нека пранавалі немцы працаваць у іх дырэктарам кветкаводнай фірмы. Аднаўляючыся, адказаў ім: «Я люблю Віцебск і жадаю, каб аранжэрэя была тут».

Таццяна ЧАБАТАРОВА

Прынцэса на балі ў Прэзідэнта

Александрна,
выпускніца 2-й СШ
г. Віцебска

Часам кожны з нас узгадвае свае «школьныя годы чудесныя»: улюбёных настаўнікаў, сяброў-адынакаў, першае «выдатна» і апошні званок. А ўжо выпускны вечар, развітальныя школьныя балі і першы «дарослы» світанак — нагэтулькі яркія, хвалюючыя падзеі, што застаюцца ў памяці і праз гады.

Выпускніцы сярэдняй школы №2 г. Віцебска Александрна Жалваковай развітання са школай запамніцца сваёй незвычайнасцю. Дзяўчына з імем прынцэсы пабыла на Прэзідэнцкім балі 28 чэрвеня ў Менскім Палацы дзяцей і моладзі. Туды былі запрошаны самыя вартыя юнакі і дзяўчаты Беларусі.

— Александрна, якім быў крытэрыў адбору удзельнікаў «Рэспубліканскага балю выпускнікоў»?

— Адбіралі «залатых» медалістаў і ўдзельнікаў рэспубліканскіх алімпіяд ды конкурсаў. Я ў гэтым годзе была прызёрам рэспубліканскай алімпіяды па беларускай мове. У двух выпускных класах маёй школы набралася восем медалістаў. Але выбралі чамусь адну мяне.

Усяго на балі сабралася каля трохсот чалавек. З Віцебскай вобласці — прыкладна трыццаць выпускнікоў, з іх шасцёра віцеблянаў.

— І як віталі, чым веселілі і чакавалі элітную моладзь?

— На прыступках Палаца нас сустрэлі з аркестрам. Потым адбыўся ўрачысты канцэрт. З віншаваннямі і пажаданнямі выступілі міністр адукацыі Стражаў, міністр культуры Сасноўскі і іншыя дзяржаўныя дзеячы. Уразіла цудоўнае афармленне залы, прыгожыя кампазіцыі з кветак на століках. Уся зала была аздоблена каларовымі шарыкамі з геліем. Са знакамітасцяў на сцэне спявалі Іна Афанасьева і «Палац». Рок-гурт госці прынялі з захапленнем, а вось Афанасьевай апладысменты трапіліся менш. Спявала яна «жыўцом», але чамусь не трапіла пад музыку. З пачастункаў прапаноўвалася салодкае, садавіна, кандытарскія вырабы і безалкагольныя напоі. Нават шампанскага не было. Арганізатары свята, відаць, збаяліся нейкіх эксцэсаў.

Пасля двух-трох канцэртных нумароў абвешчаны музычныя і танцавальныя перапынак. Калі шчыра, балем гэтае мерапрыемства назваць цяжка.

— Чаму?

— Дыскатэка была абвешчана толькі напрыканцы. Думаю, не адну мяне непакоіла думка: «Калі ж дадуць мажлівасць патанчыць?» У рэшце рэшт агульную нецярплівасць заўважылі вядучая і

арганізатары, і нам дазволілі «адцягнуцца». Прыкладна а палове на сёму вечара мы ўжо развітваліся. У аўтобусе на шляху дадому хтось сказаў: «Гэта не балі, а хутэй дзіцячы ранішнік».

— Камусь з дзяўчат пашэнціла патанчыць з Прэзідэнтам?

— Прэзідэнці балі быў без прэзідэнта. У кулуарах казалі, што Аляксандр Рыгоравіч павінен быць на свяце, але ён так і не з'явіўся.

— Чым запамніцца табе выпуск тысячагоддзя?

— У фаве Палаца моладзі была арганізаваная цікавая выстава разнастайных грамад, медалёў за спартыўныя і іншыя дасягненні, скульптур, малюнкаў, вынаходніцтваў і навуковых прац выпускнікоў. Гледзячы на асобныя з іх, цяжка было паверыць, што гэта створана рукамі ці розумам шаснаццацігадовага чалавека. Так што патэнцыял маладая Беларусь мае!

Было не дужа шмат музыкі, але затое хапала жартаў, смеху, сустрэч з сябрамі і новых знаёмстваў.

— Ты хвалюлася, рыхтуючыся да балю?

— Не асабліва. Суенку мне пашылі прыгожую, з прычоскай асаблівай клопатаў не было. Чаго хвалювацца? Адчувалася стомленасць. Справа ў тым, што за дзень да сталічнага балю прайшоў выпускны вечар у маёй роднай школе. Дарэчы, мне ён спадабаўся нашмат болей. Толькі з-за халоднага надвор'я ў гэтым годзе не ўдалося па традыцыі выкупацца ў Дзвіне. Крыху шкада развітвацца са школай. Карыстаючыся магчымасцю, хачу падзякаваць усім настаўнікам СШ№2.

— Александрна, ці прадугледжаныя якія-небудзь ільготы пры паступленні ўдзельнікам прэзідэнцкага балю? Як-нік, на яго запрашаліся ўнікумы?

— Ніякіх асаблівых ільгот не прадугледжана. Удзельнікі Прэзідэнцкага балю будуць паступаць у навуцальныя ўстановы на агульных падставах. Адзінае, чым нас вылучылі — узнагародзілі медаламі з надпісам «Рэспубліканскі балі выпускнікоў-2000».

— Вашыя планы на будучыню?

— Жадалася б паступіць на журфак БДУ. Я даўно мару пра прафесійную журналістыку. Мама, пасля некаторых спрэчак, ухваліла мой выбар.

Поспехаў табе, Александрна!

Тацяна ЧАБАТАРОВА

АДКАЗВАЕ ПСИХОЛАГ

Часта, калі ўпершыню бачыш чалавека, адносіны да яго ўзнікаюць мімавольі. А здарэцца і так, што пачуцці з часам мяняюцца на супрацьлеглыя. Ад чаго гэта залежыць?

Ёсць людзі, што нам падабаюцца або не падабаюцца амаль з першага позірку. Прычым гэтыя пачуцці дастаткова трывалыя.

Але чаму так адбываецца? Часта антыпатыю выклікаюць людзі, якія неважаюць нашыя прадстаўленні пра нешта. Калі, напрыклад, чалавек наўмысна ігнаруе форму адзення ў пэўных абставінах. Альбо паводзіць сябе недапушчальна да сітуацыі. Гэта звычайна зусім невялікая колькасць людзей. І мы лёгка з імі мірымся, хутка забываемся на негатыўнае ўражанне.

Аднак пэўныя людзі выклікаюць у нас трывалую і якасную антыпатыю. Прычым розумам мы разумеем, што, у прынцыпе, нічога асабліва дрэннага ў ім няма, але зразумець, у чым справа, цяжка. А іншым разам і варта б стрымаць свае пачуцці, а яны мімавольі выліваюцца дакладна на гэтага чалавека. Калі Вы сустракаеце яго, то адразу ж увесць свет здаецца мярзотным і псуецца настрой.

Тут я не баюся памыліцца, што ўся справа не ў гэтым чалавеку, а толькі ў Вас. Бо спрацоўвае такая асаблівасць чалавечых узаемаадносін — механізм псіхалагічнай абароны. У псіхалогіі яна называецца праекцыя — прыпісванне

іншым людзям думак і якасцей, што ёсць у нас саміх. Напрыклад, калі мы гаворым: «Ты мяне не любіш», мы хочам сказаць: «Я баюся, што не люблю цябе». Гэта значыць, што такі чалавек дэманструе нам нешта такое, што ёсць у нас саміх і нам самім не падабаецца. Нам здаецца, што той чалавек нам не падабаецца цалкам, хаця, насамрэч, ён проста паказвае нам нас саміх. А формула «выратавання» вельмі простая — паглядзець на сябе і зразумець, што ў нас гэта таксама прысутнічае. Як толькі Вы гэта прызнаеце, адносіны да гэтага чалавека адразу ж мяняюцца. І гэта нармальна. У кожным чалавеку аднолькавая колькасць добра і зла. Ідэальных людзей няма і гэта добра. Нам не падабаюцца не людзі, а мы самі сабе не падабаемся ў гэтых людзях. Палюбі сябе такім, які ты ёсць на самой справе, і многія людзі стануць больш прыябнымі ў тваім вачах.

Калі я кажу свайму сябру нешта, я чакаю ад яго пэўнай рэакцыі. А ён ці не рэагуе ўвогуле, ці рэагуе зусім не так. Чаму мы не разумеем адзін аднаго?

Калі мы чакаем ад іншых пэўнай рэакцыі, гэта від праекцыі — прыпісванне іншым людзям думак і якасцей, што ёсць у нас саміх. Чаму я чакаю такой рэакцыі? Толькі таму, што, калі б я апынулася ў такой сітуацыі і такім становішчы і мне казалі б гэта, я б адрагавала так. І я мяркую, што іншы чалавек зрабіў бы

тое самае. Але ён сапраўды іншы чалавек. І з патоку інфармацыі выбраў тое, што дзеля яго з'яўляецца важным, і адрагавалі павольму. Пагэтуму трэба памятаць, што за адным і тым жа словам у розных людзей стаяць розныя паняцці і сэнсы. Каб іх вызначыць, высветліць, што ён зразумее са сказанага, і зразумее яго паводзіны. І можа справа ў тым, што Вы недакладна выказалі сваю думку.

А лепш за ўсё проста папрасіць. Калі Вы хочаце, каб Вас пацалавалі, проста скажыце: «Пацалуй мяне, калі ласка, вось сюды». Задавальненне будзе тым жа. А праблем — ніякіх. Іншым разам ён сам хутэй здагадаецца.

Менавіта так робяць маленькія дзеці. Яны кажуць: «Дай». А дарослыя вырашаюць: даваць ці не. Але па меншай меры яны ведаюць, што хоча дзіця.

Ёсць у мяне адна сяброўка, якая пастаянна мяне крыўдзіць. Як мне лепей сябе паводзіць у такой сітуацыі?

Самы просты спосаб высветліць усе прычыны — спытаць гэтага чалавека, павошта яму так рабіць. Калі Вашая сяброўка раптам паведамае, што бачыла Вашага хлопца дзесьці, проста спытайце ў яго, павошта яна Вам гэта гаворыць. І ўсё адразу стане на свае месцы. Ва ўсіх асцяжных выпадках варта паступіць таксама.

Аксана САЗОНАВА

АДНЫМ РАДКОМ

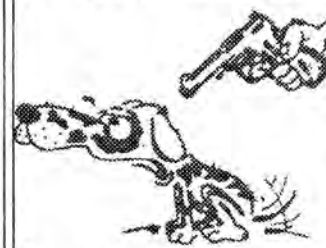
З 1 жніўня тэлеканалы кампаніі «Альфа Крыс ТВ» (48 канал) і ТВК «Скіф» пачалі выходзіць у эфір з адной студыі. Пакуль што яны, як раней, па-бракцу дзяляць эфірны час па днях тыдня і выходзяць пад сваімі назвамі. Але ўжо з 1 верасня тэлегледачам аб'яцана прапанаваць відочную вытворчасць фірмы «ТВК «Скіф» + 48 канал» альбо «48 канал + ТВК «Скіф».

Зрэшты, колькі не мяняй месцамі складаемыя, сума не зменіцца. Асабліва калі, як у дадзеным выпадку, вялікай розніцы паміж іх вытворчасцю большасць шэраговых гледачоў дагэтуль не заўважала. Будзем спадзявацца, прынамсі, што арыфметыка не маніць, быццам 2 больш за адзін. Значыцца, калі колькасць прайодзе ў якасць, новы віцебскі канал мае надзею набыць большую папулярнасць за кошт цікавых і разнастайных праграм. Мабыць, ужо пасля 1 верасня на яго будуць перакладацца не толькі дзеля мясцовых абвестак і музычных віншаванняў.

Рэдакцыя газеты будзе рада атрымаць ад вас любыя цікавыя звесткі і навіны на наш пэйджар: тэл. 235-000 аб. 473

Шукаем добраахвотнікаў дзеля правядзення кантролю за выбарамі ў Палату прадстаўнікоў! Тэл. 21-62-35

КАЛІ ТЫ НЕ ПАПІШЫСЬСЯ НА ГАЗЭТУ НАВІНКИ!

Мы заб'ём гэтага сабакку!

Умовы падпіскі:

на 1 месяц (2 нумары) — 175 руб.
на 3 месяцы (6 нумары) — 528 руб.

На пісьмі і жывёлы падпіска равіцца не будзе. Падпіску можна аформіць у любым аддзяленні сувені да 10 чысла кожнага месяца.

Наш падпісны індэкс

63439

Заснавальнік:
ГА «Цэнтр Маладзёжных Ініцыятываў «Контур»
Адрас для допісаў:
210038, г. Віцебск, п/с 5
Тэлефон/факс:
/0212/ 21-62-35
E-mail: kontur@vitebsk.net HTTP: www.vitebsk.net/kontur

В І Ц Е Б С К А Я
ТРИБУНА

Адказы за выпуск: Сяржук Серабро
Рэдакцыя з аўтарамі ў перапіску не ўступае, рукапісы не вяртае і не рэцэнзуе.
За дакладнасць апублікаваных матэрыялаў адказнасць нясуць іх аўтары.
Друк: ВА Фонд ім. Льва Сапегі.
На правах рукапісу, для унутранага карыстання.

В І Ц Е Б С К А Я ТРЫБУНА

№ 1, субота, 27 кастрычніка 2001 года.

Выдаецца з кастрычніка 2001 года.

Заснавальнік ГА «ЦМІ «Контур»

Каштуйце 60 руб.

Вайна палатам

Згодна з праектам бюджэту на 2002 год, насельніцтва будзе аплочваць не менш за 40% сабекошту жыллёва-камунальных паслуг. Пра гэта паведаміў міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі Аляксандр Мількота. Пры гэтым плата за пражыванне чатырох чалавек у трохпакаёвай кватэры падчас ацяпляльнага сезону складзе 47 тысяч рублёў, трох чалавек у двухпакаёвай — 34 тысячы, двух чалавек у аднапакаёвай кватэры — 23 тысячы рублёў. Калі на пачатку года насельніцтва аплочвала 14% жыллёва-камунальных паслуг, то зараз — 29,3%. Пры гэтым палова кампенсуецца з бюджэту, а астатняе — з абавязковых адлічэнняў прамысловых прадпрыемстваў.

Натуральна, мера вымушаная. Але ж як паставяцца да яе звычайныя грамадзяне, жыхары гэтых самых кватэр? Гэта мы і паспрабавалі высветліць на вуліцах Віцебска. Вось іх адказы. Такая адзінадушнасць пры апытаннях сустракаецца рэдка.

За папярэднія месяцы мы паспелі наслухацца прагнозаў адносна хуткіх зменаў у матэрыяльным становішчы беларусаў. Накшталт павелічэння сярэдняга заробку да 100 у.е. яшчэ да канца бягучага году. Што ж, выбары засталіся ўспамінам, а з імі гучныя словы пра сацыяльную роўнасць. Час вяртаць пазыкі...

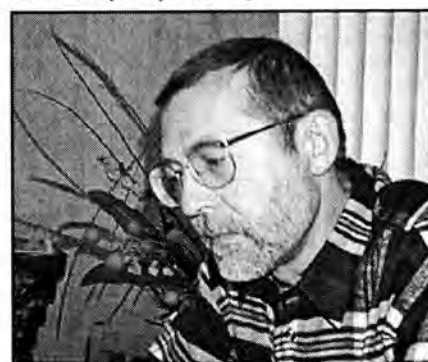
Галіна, працуе ў Дзяржстандарце:
— Вядома, вельмі адмоўна. Доля аплаты камунальных паслуг адносна зарплат вельмі вялікая. Калі план будзе зацверджаны, то аплата маёй двухпакаёвай кватэры складзе 30-40% заробку. Гэта цяжка.

Вольга (беспрацоўная, гандлюе заробленай у калгасе морквай):
— Гэта грабеж насельніцтва. Дорага, вельмі. Стаю на ўліку ў цэнтры занятасці, працу прапаноўваюць нізка-аплачваемую. Так што для мяне такая сума страшная. Адкуль узяць грошы?

Людміла, бухгалтар:
— Канешне, непрыемна, калі ў чарговы раз павялічваюцца расцэнкі. Тым больш пры нашых заробках. Калі павышаюцца якія-небудзь цэны, гэта, па-мойму, заўсёды дрэнна.

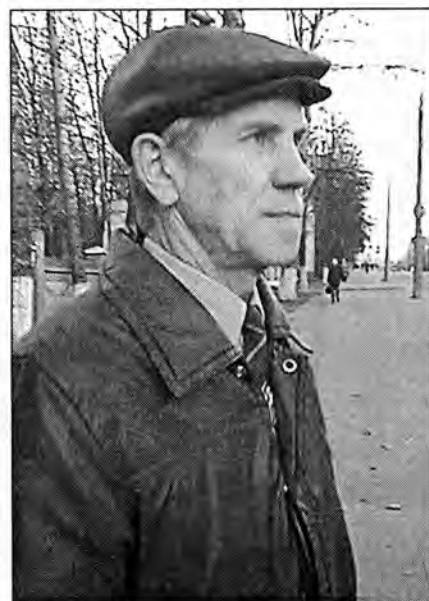
Генадзь, супрацоўнік Цэнтра маркетынгу:

— Гэта ставіць насельніцтва не на мяжу, а за мяжу галечы — на мяжы мы зараз. Нават для нас з жонкай, хоць мы абодва працуем і маем заробак больш за сярэдні, гэта нялёгка. Калі новыя расцэнкі будуць уведзены, сітуацыя стане такой безнадзейнай, што каментару не трэба. Сацыялізм даўно скончыўся. Выбары скончыліся — і тое, што мы бачым — працяг размоў пра ўсеагульны дабрабыт і роўнасць. Фактычна ідзе далейшае размежаванне людзей.

**Гутарыла Сабіна РАДЗЬКО
Фота Сержука СЕРАБРО**

Пажылы мужчына (пажадаў застатца невядомым):
— Вядома, адмоўна. Цяжка, канешне, асабліва нам — пенсіянерам.

Леў, інжынер:
— Адмоўна. Такога мы не чакалі.

Слова да Чытача

У мяне ёсць мара. Мара зрабіць самую цікавую ў горадзе газету. Сапраўдную газету. Каб гэта была НАША газета.

Дзеля гэтага нам — калектыву рэдакцыі — патрэбная твая, Шаноўны Чытач, дапамога. Не стой убаку, не заставайся абыякавым. Пішы нам і тэлефануй. Раскажы пра свае праблемы, і мы будзем разам іх вырашаць; падзяліся радасцю і бядой, і мы з табой парадземся ці пасумуем. Не будзь абыякавы да свайго горада ці вёскі — раскажы нам пра іх, і мы памножым твой аповяд на тысячах газетных старонак.

Мы толькі пачынаем. У нас шмат імпульсу і мала вопыту. Таму не саромейся нас крытыкаваць. Калі мы надрукуем лухту, скажы: лухта, калі збрэшам — скажы: брахня. Не дазволь нам забыць, што мы — для цябе, і што без цябе мы — пыл струхлелай паперы.

А калі, баронячы Праўду, нам давядзецца ісці краем прорвы, калі раптам нядобрыя людзі захочуць адабраць у нас Слова, не пакінь нас у бядзе, як не пакінем мы цябе. Будзь побач, каб падаць руку.

У мяне ёсць мара...

Галоўны рэдактар

Можна быць, і ад нас у кагось

на душы пацяпела,

Калі гас надыйшоў

пакаленне прыняць усур'ёз.

Як калісьці бацькоў,

нас юнацтва адлігай сустрэла,

Як калісьці бацькоў,

негакана ударыў мороз.

Вы даруйце, што пафас

так лёгка ў цынізм пераходзіць:

—Ну, маўляў, за свабоду

на рэйкі паляжам грудзмі!

Толькі ж праўда, здаецца,

што наша пара надыходзіць

У жыцці да канца непахісна

трымацца людзьмі.

Нехта сядзе ўбок, але хтось,

з сібізнаю на скронях

Цераз памяць палеглых

наспее яшчэ прыгажыць,

Каб жарынку святла,

што да болю спякае далоні,

З гэтай верай у сэрцы

надзейным рукам перадаць.

Людміла Сіманёнак

Усяму свой час

У ноч на 28 кастрычніка ў 3.00 у Беларусі стрэлкі гадзіннікаў пераводзяцца на 1 гадзіну назад. Краіна ўступіць у «зімовы» час.

Але не трэба разумець усё так літаральна: можна перавесці стрэлкі і раней. Скажам, у 22-23 гадзіны, перад тым, як класіся спаць. Бо згадзіцеся, нават не кожная «сава» зможа дасядзець да глыбокай ночы, каб зрабіць гэта дакладна ў 3.00. А асабліва лянныя ці няпамятлівыя зрабляць зусім лагічна, калі пяройдуць на «зімовы» час, прачнуўшыся раніцай.

Пераход на новы час адбудзецца з суботы на нядзелю, таму да панядзелка ваш унутраны «гадзіннік» ўжо больш ці менш прызвычаіцца да зменаў, хаця спачатку вам будзе здавацца, што паспалі на гадзінку болей...

А напрыканцы некалькі цікавых звестак. Насамрэч, усяму свой час, і калі б усё рабілася толькі адпаведна з нашым унутраным часам, то чалавек працаваў бы ў першай палове дня. Бо пік прадукцыйнасці разумовай працы надыходзіць паміж 10 і 12 гадзінамі.

Паміж 12.30 і 15 гадзінамі ва ўсіх людзей наступае спад працаздольнасці. А самы спрыяльны час для візіту да стоматалага — прыкладна ў 15 гадзін. Даследаванні паказалі, што менавіта ў гэты час нашы зубы найменш успрымальныя да болю.

Прамежак паміж 16 і 18 гадзінамі аптымальны для заняткаў спортам. Другі ж пік працаздольнасці наступае паміж 16.30 і 18 гадзінамі. З 18 гадзін наступае ідэальны час для гігіены цела, калі абалонкі клетак скуры найбольш пранікальныя і лепш за ўсё ўбіраюць у сябе касмічна актыўныя рэчывы.

Гапошняя важнае змяненне рытму адбываецца ў арганізме прыкладна ў 22 гадзіны. У гэтай фазе супакаення запавольваецца працэс абмену рэчываў, змяншаецца частата пульсу. Арганізм хоча адпачываць...

Пастукайце па батарэі

19 кастрычніка, згодна з распараджэннем аблвыканкама, у вобласці афіцыйна пачаўся ацяпляльны сезон.

І вельмі дарэчы, бо віцябляне ўжо пачыналі скардзіцца на няўтульнасць настылага жылля. Зараз у кватэрах, вядома, пацяплела, пасушэла, але ж наперадзе ўся зіма. Як зберагчы цеплыню?

Акрамя звычайных, усімі выпрабаваных сродкаў — затульвання вокнаў і дзвярэй разнастайным прыдатным матэрыялам — у гэтай справе можна выкарыстаць і хітрасныя прыёмы.

У большасці кватэр батарэі белыя. А магчыма, усё ж варта ўнесці некаторыя змены ў звыклы інтэр'ер і пафарбаваць іх у цёмны колер? Дзеля гэтай справы лепш не шкадаваць якаснай фарбы: радыатар ацяпляння будзе аддаваць цеплыню на 5-10% энергічнай, калі яго паверхня стане гладкай і цёмнай. А за батарэямі? Таксама пафарбавана белай фарбай? Карысна будзе паставіць каля гэтай сцяны цеплаадбівальны экран. Прасцей за ўсё проста наклеіць фольгу, а калі яе няма — пафарбаваць срэбнай фарбай ліст фанеры або кардону. Такі экран накіруе цеплавое выпраменьванне ў пакой.

Часам здаецца, што некалькі секцый батарэі застаюцца халоднымі. Гэта азначае, што ў ніжняй частцы радыятара сабраліся часцінкі бруду і ржы, якія забілі каналы і перашкаджаюць цыркуляцыі вады. Паспрабуйце асцярожна прастукаць халодныя секцыі малатком. Іншы раз гэта дапамагае. Або на некаторы час пастаўце пад батарэю электраплітку. Ніжняя частка батарэі нагрэецца, цёплая вада ўскаламуціць аселяныя часцінкі бруду і ржы, і цыркуляцыя адновіцца.

Ну а калі вам «пашэнціла» жыць у кутняй кватэры панельнага дома дзесь на віцебскім Поўдні (які ўзімку хутчэй нагадвае Антарктыку мясцовага маштабу), то да вышэйпералічаных карысных парадаў не лішне загадаць прыдбаць ватовак з вальёнкамі па колькасці членаў сям'і, каб пераапрацаваць, прыходзячы дадому. І сцвярджаюць сцвярджаннямі медыкаў, што сон у халодным памяшканні дужа карысны для здароўя.

Кірмаш	Полацкі	Смаленскі	Паўднёвы	ГД "Вольга"
Мука	500	450	420	450
Цукар	700	670	680	680
Грэчка	500	500	450	480
Тварог	-	1200	-	1800
Малако	-	330	-	-
Смятана	-	2300	-	2000
Грушы	1500	1600	1500	1800
Яблыкі	500	500	700	900
Бананы	1000	1000	1000	1000
Лімоны	1800	1700	1600	1700
Мандарыны	1500	2000	1500	1800
Кавуны	350	400	300	-
Бульба	250	250	-	200
Агуркі	1300	1500	1500	1500
Памідоры	800	1100	1200	900
Цыбуля	400	400	400	500
Чоснак	1500	1800	1800	2500
Сала	3000	3500	-	-
Свініна	-	4500	-	4800
Ялавічына	-	3000	-	3500
Яйкі	850	820	-	780

Беражонага Бог беражэ

Над шматпакутнымі Штатамі нібы праклён: спачатку жахлівыя тэракты, затым насланне сібірскіх язвы, якое таксама звязваюць з падступнымі захадамі тэарыстаў. Не дзіўна, што свет ахапіла сапраўдная паніка. Як паведамляюць рэспубліканскія СМІ, беларускія спецслужбы таксама прадымаюць меры для забяспячэння бяспекі. Паводле словаў эпідэміялагаў, трывожных сігналаў ў Беларусі пакуль не было і пагрозы захворвання гэтай інфекцыяй няма.

У Віцебску сітуацыя таксама пад кантролем. Намеснік дырэктара Віцебскай аблпошты Алена Баброўская сказала вашаму карэспандэнту, што «падазроныя» лісты ў наш горад, дзякуй Богу, не траплялі, і паштовыя службы працуюць у звычайным рэжыме. А з 23-га кастрычніка на Віцебшчыне пачаліся вучэнні, ініцыяваныя Міністрам і Міністэрствам надзвычайных сітуацый, якія накіраваны на адпрацоўку прафілактычных мераў на выпадок небяспекі. Такія вучэнні ўжо прайшлі ў Віцебску і павінны адбыцца ў Браславе і Талачыне. Пра гэта «ВТ» паведаміў галоўны ўрач гарадскога цэнтру гігіены і эпідэміялогіі Мікалай Кракоўскі.

Таццяна Чабатарова

ВЕСТКИ

Юбілейны «Лістапад»

На мінулым тыдні (18-21 кастрычніка) самай яркай падзеяй у мастацкім жыцці культурнай сталіцы стаўся фестываль «Віцебскі лістапад». У гэтым годзе яму споўнілася 15 год. Юбіляр сабраў бардаў з Беларусі, Расіі, Украіны.

Аматары аўтарскай песні стаялі ў чарзе, каб набыць білеты на канцэрты, што праходзілі ў КДЦ ОАО «КІМ». Жывая музыка, непаўторнае адчуванне духоўнай еднасці гледачоў і выканаўцаў былі і будуць нязменнымі аtryбутамі віцебскага свята аўтарскай песні. Віцебск па праву можа ганарыцца «Лістападам», бо падобных фестываляў у наш час няма. А ў Беларусі «Лістапад» — адзіны і незаменны.

15 год для фестывалю бардаўскай песні — ужо варты пашаны ўзрост. Аднак «Лістапад», не губляючы старых сяброў, штогод набывае новых. Сёлета ўпершыню ў гісторыі «Юбіляра» адбыўся канцэрт несур'ёзнай бардаўскай песні. Міжволі зайздросціш цяжару ды энергічнасці арганізатараў, аўтараў і выканаўцаў, аб'яднаных віцебскім клубам самадзейнай песні. У сённяшні невясёлы час яны могуць дазволіць сабе раскошу зрабіць любімаму гораду шыкоўны падарунак — «Лістапад».

Памяць пра тых, хто пайшоў

Неардынарнае выданне было прэзентавана віцяблянам у мінулы аўторак. Габрэйская супольнасць Віцебска пачыла «Путеводитель по Старо-Улановичскому еврейскому кладбищу в Витебске».

На гэтых могілках пахавана больш за 6,3 тыс. габрэяў. Віцяблянін Аркадзь Падліпскі з аднадумцамі за некалькі год склалі ўнікальную «карту» могілак, з дапамогай якой без асаблівага напружання можна адшукаць апошні прыстанак таго, хто адышоў у другі свет. Родзічы памерлых віцяблян з-за мяжы ў лістах просяць землякоў наведаць дарагія магілы...

Непагадзь не перашкодзіла энтузіястам перапісаць прозвішчы, імёны, імёны па бацьку, даты нараджэння і смерці нябожчыкаў.

Віцебскія габрэйскія могілкі — адны са старэйшых у Беларусі. Хаваць тут пачалі на пачатку дваццатага стагоддзя. Зараз вырашаецца пытанне аховы могілак. «Путеводитель» — своеасаблівы пачатак кнігі пра гісторыю могілак. Гэта — летапісанне габрэяў у Віцебску, якое сталася несумненна вялікім укладам у развіццё культурнай, эканамічнай, палітычнай сферы нашага рэгіёну.

Сяргей МІХАЙЛАЎ

20 кастрычніка споўнілася 45 год з часу ўсталявання помніка В.І.Леніну на аднайменнай плошчы.

«На пл. Ленина у Дворца культуры (скульпт. Г.Арапов и М.Алещенко, арх. П.Юрченко; бронза, чёрный мрамор). Скульптурная фигура В.И.Ленина во весь рост (выс. 4,4 м) возвышается на четырёхгранном постаменте (5,2 м) со ступенчатым стилобатом, облицованным лабрадоритовыми плитами. В правой согнутой руке кепка, левая вытянута вперёд: В.И.Ленин выступает с речью. Детальная лепка правдиво передаёт портрет вожда, его внутреннюю динамику и силу; пластическая выразительность форм придаёт образу величие и целенаправленность.» (Витебск: Энциклопедический справочник. — Мн.: БелСЭ, 1988)

45 год для бронзава-мармуровага правядура абласнога маштабу — узрост не тое, каб вялікі. Але паважаны, асабліва калі ўлічыць колькасць прамой, выказаных ля яго ўзнёжжа мітынгоўцамі самых розных палітычных накірункаў. А ён трымае сабе кепку ў правай руцэ ды велічна і мэтанакіравана паказвае левай на гарадскую прыбыральню. І па-ранейшаму ўзвышаецца...

Бунт жахлівы і бессэнсоўны

Скончылася следства па «снежаньскім бунце» ў Віцебскай працоўнай калоніі. Бунт ніколі не бывае паспяховым, у адваротным выпадку яго называюць па-іншаму.

Сказаць, што следства было цяжкім — не сказаць нічога. Гэта справа займае сем тоўстых тамоў. У следчую групу ўваходзілі шэсць «спецоў». Чацвёра з іх апрацоўвалі ВТК-1, адзін працаваў з УВД, у групе знаходзіўся і прадстаўнік спецпракуратуры па нагляду за папраўчымі ўстановамі. Аб'ём працы — проста грандыёзны. Справа палатчалася толькі тым, што ўсе падследныя былі ў адным месцы.

З 213-ці ўдзельнікаў беспарадкаў трэба было выявіць сапраўдных завадараў. Па апэратыўных дадзеных, на пачатку следчых дзеянняў у спіс падазраваемых трапілі 14 чалавек. Потым іх колькасць зменшылася да васьмі, а абвінавачванне прад'явілі толькі шасцёрым. У верасні, практычна ў канцы следства, выявілі сёмага.

Гэтай «сямёрцы» прад'явілі абвінавачванне па чатырох артыкулах. Найбольш цяжкі з іх — 291, частка 2, пункт 3: «Захоп заложніка», г. з. «затрыманне асобы ў якасці заложніка, спалучанае з пагрозай яго забойства, нанясенне яму цялесных пашкоджанняў і далейшае затрыманне з мэтай прымусяць групу асобаў або

дзяржаўны орган да здзяйснення якіх-небудзь дзеянняў як умова вызвалення заложніка». І пакаранне прадагледжана сур'ёзнае — ад 6 до 12 гадоў... Зразумела, суд улічыць няпоўнагадовасць абвінавачваемых, адбудзецца працэдура паглынання менш цяжкага злачынства больш цяжкім. Але разам з тым...

— Я дапытваў многіх падазраваемых, — кажа следчы па асабліва важных справах пракуратуры Віцебскай вобласці Сяргей Саўчанка, — і ўражанне ад размоў зусім рознае. Што датычыцца заложніка, то супрацоўніка калоніі проста вырвалі з шэрагаў штурмуючых. Збілі, садралі вопратку, знялі гадзіннік, залаты пярсцёнак... Бунтаўнікі крычалі ў вокны: «У нас заложнік! Калі не верыце, то вось яго пагоні! Вось яго нож! Ім мы перарэжам яму горла, адрэжам вуха, жывот ушпорам — вантробы на рукі будзе намотваць». Але ніводная з гэтых пагроз не была выкананая. Кантралёра збівалі «цвёрдымі тупымі прадметаў». Паводле слоў дапытваемых, яго білі спінкамі ад ложкаў, трубама паравога ацяплення, цэглай. На целе не было ніводнага па-

рэза, зафіксаванага экспертам. Самае непрыемнае, што з ім зрабілі — нанеслі траўму галавы, што кваліфікуецца як «менш цяжкія цялесныя пашкоджанні». Сам пацярпелы расправіў, што спачатку спрабаваў абараняцца. Калі білі па нагах — прырываў іх шчытом. Пры гэтым галава заставалася безабароннай, і яго білі па твары. Пацярпелага зацягнулі ў пакой, пераўтварылі ў своеасаблівы штаб, дзе і пратрымалі да вызвалення АМАПам.

Астатнія злачынствы — не такія цяжкія, але не менш гучныя. Чаго вартыя «арганізацыя і ўдзел у масавых беспарадках» або «захоп будынкаў і ўстаноў», або «злоснае непарадакванне патрабаванням адміністрацыі калоніі». Апошні 411-ты артыкул датычыцца толькі асоб, якія на працягу года прыцягваліся да дысцыплінарнай адказнасці. Такіх у «цёплай» кампаніі пяцёра, іх змяшчалі ў дысцыплінарны ізалятар. Да таго ж уся сямёрка адбывала пакаранне за ўчыненне цяжкіх злачынстваў, што таксама трапляе пад 411-ты артыкул.

Даказаць віну завадараў было нялёгка. У калоніі,

Калонія пасля замірэння

Фота аўтара

як і ў кожнай турме, існуе сістэма іерархіі, нейкае падабенства прынцыпаў дэмакратычнага цэнтралізму. Так, тыя, хто знаходзіцца на асаблівым становішчы, маюць больш высокі статус, загадвалі малодшым. А тыя як мае быць іх выконвалі. «Старшыня атраду, ён жа — актывіст, ён і па статусу вышэй, сказаў мне, каб я разбіў вакно (заспяваў песню, стаў у пікет)» — чытаю ў пратаколах допытаў. Многія вязні ў бунце ніякай ролі не адыгралі. Уначы не было чаго рабіць — яны і палеглі спаць пад матрасы, прачнуліся толькі калі пажарнікі ўзяліся паліваць іх вадой з брандспойтаў. На перамоўны таксама хадзілі «шныры», штаб у капцёрцы толькі дадаваў загады. Арганізатары вырашылі дзеля пацверджання сур'ёзнасці сваіх намераў выкінуць з

вакна другога паверха вязня Д. Пад час допыту ён патлумачыў, што ніякіх заяў пісаць не будзе, а хто выкідаваў — не ведае. Асуджаныя абяцалі пачаць рэзаць «казлоў», калі міліцыя пойдзе на штурм.

Варта ўзгадаць некаторыя акалічнасці штурму. Паколькі ўсе лесвічныя праходы былі заваленыя разабранымі ложкамі, АМАПаўцам давялося ламаць сцяну. На гэты патрэбны быў час, за які бунтуючыя паспелі ў калідоры узвесці дзве барыкады з тумбачак ды пасцельных прыналежнасцяў, якія потым і падпалілі. Вось тут штурмуючыя і атрымалі найбольшыя пашкоджанні.

Асуджаным давадзецца кампенсавать страты на ўзвешчых з лішкам мільёнаў рублёў. Усе сямёра прай-

шлі псіхіятрычную экспертызу, якая пацвердзіла, што яны могуць кантраляваць свае дзеянні.

Я пацікавіўся становішчам у калоніі на дадзены момант. Па словах начальніка калоніі Анатоля Антаненка — сітуацыя больш чым нармальная: на вытворчасці план выконваецца на 150%, педагогі кажуць, што такой спрыяльнай атмасферы ў школе не было годдзесяць, на харчаванне выхаванцы таксама не скардзяцца. Па словах Анатоля Анатольевіча, варта было ізаляваць гэтых сямёра, каб становішча ў працоўнай калоніі нармалізавалася.

Перадапошні бунт у калоніі адбыўся ў 1989 годзе. Пасля яго таксама былі асуджаныя сямёра...

Валянцін ПОНТУС

ЧЫТАЦКІ СЕМАФОР

О существовании в Витебске такой «конторы» я узнал из телеобъявления. Некая Таиса Анатольевна Анохина предложила воспользоваться их услугами, гарантируя высокий заработок и продвижение по карьерной лестнице. Причем по баснословно низким ценам. Вот эта-то подозрительная дешёвица услужила и насторожила.

Правда, по телефону Таиса Анатольевна ничего толком объяснить не смогла. Только весьма туманно сообщила, что ее организация работает под «крышей» некой российской фирмы. И никакой конкретики: ни как называется фирма, ни где она зарегистрирована...

Зато сама Таиса Анатольевна устроила мне форменный допрос: сколько лет, где работаю и т.д. Пришлось прикинуть «чайником». Мол, учусь на бухгалтера в бухгалтерской школе. На мои же вопросы ответов не последовало. Прояснить все детали собеседница обещала при личной встрече. Так я попал в офис, который находится по адресу ул. Ленина, 33. Здесь я оказался в каком-то водовороте бурной деятельности: все стремительно носилось по комнатам, куда-то торопились, кого-то подгоняли...

Как стать миллионером...

Делать деньги можно по-разному. В том числе и на доверии, что весьма неплохо удается некоторым «предприимчивым» гражданам. Этих ребят разыскивать не надо — они сами охотятся за своими потенциальными клиентами.

Таиса Анатольевна сразу же обратила на меня свое красноречие. Говорила она быстро и без умолку, не давая времени переварить информацию. Компанией она руководит уже полгода. До этого работала инженером на ОАО «КИМ». Словом, жизнь повидала. (Позже я узнал, что она около двух лет назад участвовала в развитии мирового суперпроекта Ipsumconcept. Это был так называемый супермаркет в Internet. Деньги же за покупки необходимо было перечислять во Францию, воспользовавшись системой переводов Western Union. Но самое интересное, что компания была зарегистрирована в Ирландии как общество с ограниченной ответственностью. Перечень товаров был скудным, а цены — завышенными).

Однако предел своих мечтаний бизнес-леди нашла в «Службе Довганя». По словам Таисы Анатоль-

евны, она официально зарегистрирована в России. За несколько лет ее создатель Владимир Довгань превратился в знаменитого человека. Неплохо стали жить и его сподвижники. Главная цель службы — объединение всех предпринимателей под одной торговой маркой и возможность подзаработать простому человеку. Тут лекторша стала рассказывать про стремительное развитие этого проекта в Беларуси. Оказалось, что почти треть населения республики пользуется товарами В. Довганя. Правда, об источнике этих цифр собеседница умолчала. Видимо, по весьма простой причине: даже самые радужные подсчеты клиентов упираются в жалкие 3 % от взрослого населения. Причем, торговые обороты отечественной продукции далеки от фантастики.

В конце концов, мне предложили участвовать в разви-

тии «нового международного суперпроекта «Служба Довганя». Дело в том, что для успешного развития проекта его создатель придумал оригинальный ход: делиться доходами от торговли с клиентами.

Происходит все по простой схеме. Вы делаете покупку на определенную сумму и автоматически становитесь членом своеобразного клуба. С вами заключают договор. При подписании соглашения вы как партнер должны отвечать условиям, предъявленным участникам коммерческих отношений, а также соблюдать все положения, планы и правила, утвержденные компанией. Теперь все новые клиенты, которых вы заманили, при совершении по-купки будут вашей командой. На основании их проплаты, самостоятельно или через третьих лиц, вам будет выплачиваться ежемесячное комиссионное вознаграждение, предусмотренное

договором и правилами начисления вознаграждения. Если же в следующем месяце вы не смогли найти новых покупателей, то тогда из собственного кармана вновь оплачиваете. Таков маркетинговый план «Службы Довганя».

В случае, если партнер оповещает о своем намерении расторгнуть соглашение позднее, чем по истечении 14 дней с момента его подписания, то вопрос о возврате приобретенной им продукции решается по усмотрению компании отдельно в каждом конкретном случае. Однако 100%-ый возврат сумм, уплаченных при таком расторжении контракта, не допускается. Если соглашение расторгнуто по инициативе компании, то она вправе принять у партнера продукцию, если сочтет это необходимым. В результате, как объяснила Таиса Анатольевна, если грамотно подойти к вопросу и

сколотить себе толковую команду «коммерческих франчайзинг-партнеров», то очень быстро свой ежемесячный доход можно поднять до нескольких тысяч долларов. Словом, чистый воды пирамида.

Дальше мне сказали, что я буду посещать школу, чтобы в дальнейшем мог успешно работать в фирме. Причем решение необходимо принять очень быстро. И, как предостерегла Таиса Анатольевна, фактически это единственный шанс стать партнером «Службы Довганя». Упустишь его — и вакансии могут закончиться. И еще посоветовала не думать в одиночку над вопросами, которые могут возникнуть после встречи. Мол, без соответствующей подготовки не разберешься.

О сумме же членского взноса — ни слова. Загадкой осталось и то, как фирму зарегистрировали в нашей стране. С трудом удалось «выбить» из агитаторши и величину членского взноса в этот клуб.

Что ж, действительно, структура весьма запутанная и понять ее логику можно только методом «научного тыка».

Продолжение на ст. 6

ПАНЯДЗЕЛАК, 29 КАСТРЫЧНІКА

ОРТ

08.00, 11.00 (с сурдопереводом), 17.00 Новости.
08.15 Т/с «Земля любви».
09.15 «Каменская: Шестерки умиряют первыми». 1-я серия.
10.20 Док. детектив. «Время разбрасывать камни». Дело Гохрана. 1994 год. Часть 2-я.
10.50 Библиомания.
14.55 Т/с «Вечный зов».
16.00 Большая стирка.
17.25 «С легким паром!» В гостях у Михаила Евдокимова.
18.00 Т/с «Земля любви».
19.00 Жди меня.
20.00 Время.
20.35 «Убойная сила-3. Предел прочности».
21.45 Независимое расследование.
22.30 Ночное «Время».
23.00 «На футболе» с Виктором Гусевым.
23.40 «Паранормальные явления. Закрытое dossier».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.15 «Экспертиза РТР».
7.30 «Москва-Минск».
7.50 Вести-Москва.
8.15 «Марс атакует» (США, 1996).
10.30 Сатирический киножурнал «Фитиль».

10.55 Александр Самойленко в детективе «Кобра». Фильм 3-й. «Груз» 2-я часть.
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 Т/с «Возвращение в Эдем».
18.00 Т/с «Московские окна».
19.35 Вести-Москва.
19.55 Дэвид Суше в детективе «Пуаро Агаты Кристи Немой свидетель» (Великобритания 1996).
22.00 Вести + подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.40 Детектив «Ключи от рая» (1975).
0.35 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00 Программа передач.
07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 Х/ф «Окраина» («Межрабпом-фильм», 1933).
09.15 «Бесконечная история Голливуда». Ведущий О. Видов.
09.55 Нобелевские лауреаты. И. Бродский.
10.35 Сферы. Международное обозрение.
11.15 Мультфильм.
11.45 Х/ф «Любовь» (Венгрия).
13.10 Мультфильм.
13.30 Вместе с Фаддеем.
13.45 Все суры Корана.

14.05 Живое дерево ремесел.
14.15 Архитектурная галерея.
14.30 «Осенние портреты». С. Мишулин.
15.10 Кино - детям. «Магические приключения. Прикосновение Мидаса».
15.35 Нобелевские лауреаты. И. Бродский.
16.15 Концертино.
16.30 Alma Mater.
17.00 Археология. «Город Богов».
17.50 «Век Русского музея».
18.15 Т/с «Буденброки».
19.15 «Рыцарь балета».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 «Цитаты из жизни». Академик М. Герман.
20.40 Новомобиль. «Опыт освоения «Чайки» системой Станиславского». Спектакль Государственного Театра Наций.
21.35 «Что делать?» Программа В. Третьякова.
22.30 От киноавангарда к видеоарту. «Время изображения пришло»
23.20 Программа передач НТВ
05.00 Сегодня утром.
5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
05.10, 6.20, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 7.15 Впрок.
05.35, 6.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.

05.45, 06.45, 07.50 Пять минут с Новоженным.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.55 Криминал. «Чистосердечное признание».
08.25 Служба спасения.
09.30 Намедни.
10.40 Кукулы.
11.30 «Млечный путь». Х/ф.
13.50 Т/с «Королева Марго».
15.30 Т/с «Салон красоты».
18.35 Герой дня.
18.55 Т/с «День рождения буржуа-2».
20.00 Алаячность.
21.55 Т/с «Скорая помощь».
23.30 Гордон.

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.15 «Страны мира». Шотландия.
10.05 Т/с «Страсти».
10.50 Телебарометр.
11.05 Т/с «Человек моря».
12.00 Новости.
12.15 Время местное.
12.40 Музыкальные встречи.
13.40 Х/ф «Долгая дорога в дюнах» (Рижская к/с).
2-я серия.

15.00 Новости.
15.15 Детективный сериал «Жюль Леско» (Франция).
17.00 «На повестке дня».
17.40 Витебский вестник.
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 «Пятое измерение» (МФК).
18.55 Боевик «Постовой на перекрестке» (США).
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.45 Т/с «Человек моря».
22.30 Стадион.
22.55 Планета «АРТ».
23.25 Новости.

6 ТВК

7.00 «Витебский вестник».
7.15 Погода на сегодня.
7.20 Гороскоп.
7.25 Мультфильм.
7.35 «Советы психолога».
7.40 «Криминальные истории».
7.45 Курсы валют.
7.55 «Экология и мы».
8.00 «По сводкам информ. агентств».
8.15 «День в истории».
8.20 «Именины».
8.30 Т/с «Мамука».
18.00 «Желаю Вам...»
19.00 «Гости».
19.15 «Отдел кадров».

19.20 «Пригласительный билет».
19.30 В гостях у «Ляльки».
19.45 «Витебский вестник».
20.00 Фильм ужасов «Байки из склепа. Рыцарь-дьявол».
22.30 Комедия «Чудеса науки».
23.00 Чемпионат РБ по хоккею. ХК Витебск - ХК Гомель.
23.50 Программа передач.

ТК «СКИФ»

7.00 «Телетермок».
7.15 Музыка.
8.00 «24» Информационная программа.
8.15 «Телеспещина».
8.30 «Мир спорта глазами «Жилетт»».
9.00 Хью Грант, Джулиэн Мур, Джефф Голдблум и Робин Уильямс в комедии «Девять месяцев» (США).
11.30 «Случайный свидетель».
12.00 «24» Информационная программа.
12.15 Музыка.
13.00 ТВ «Полония».
17.15 «Телетермок».
17.30 «Голос верующего».
18.00 Муз. поздравления. Тел. 007.
19.30 Том Беренджер, Питер Уэллер и Дэрл Ханна в боевике «Враг моего врага» (США).
21.40 Т/с «Пятый угол».
23.00 «24» Информационная программа.
23.30 «Телеспещина».

АЎТОРАК, 30 КАСТРЫЧНІКА

ОРТ

08.00, 11.00 (с сурдопереводом), 17.00 Новости.
08.15 Т/с «Земля любви».
09.15 Т/с «Каменская: Шестерки умиряют первыми». 2-я серия.
10.20 «С легким паром!»
10.50 Библиомания.
14.55 Т/с «Вечный зов».
16.00 Большая стирка.
17.25 Спасатели. Экстренный вызов.
18.00 Т/с «Земля любви».
19.00 «Слабое звено». Игровое шоу.
20.00 Время.
20.35 Т/с «Убойная сила-3. Спидвей».
21.45 Кремль-9. «Гараж особого назначения».
22.30 Ночное «Время».
23.00 Цивилизация.
23.35 Сумерки империи в фильме «Распутин» (США, 1996).

РТР

08.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15 Т/с «Семейные тайны».
09.10 Диалоги о животных.
10.30 Т/с «Санта-Барбара».
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 Т/с «Возвращение в Эдем».
18.00 Т/с «Московские окна».
19.35 Местное время. Вести-Москва.

19.55 Т/с «Семейные тайны».
21.00 Док. фильм «Беларусь».
22.00 Вести + подробности.
22.30 Местное время. Вести - МОСКВА.
22.40 Х/ф «Говконгский клинок» (США 1985).
0.35 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00 Программа передач.
07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 Х/ф «Пуччини» (Великобритания). Художественно-Док. фильм.
09.15 Золотой пьедестал. Давид Киппани.
09.40 Д/ф. «Два полюса «Флаэртианы»».
10.30 В вашем доме. Б. Ахмадулина и Б. Мессерер.
11.15 Мультфильм.
11.45 Х/ф «Остальное - молчание».
13.30 Вместе с Фаддеем.
13.45 Дело житейское.
14.15 Власть факта.
14.30 Сценотрама.
15.10 Кино - детям. «Магические приключения. Прикосновение Мидаса».
15.35 Док. экран. «Два полюса «Флаэртианы»».
16.30 «Русский курьер». Можайск.
17.00 Археология. «Переправа ледниковой эпохи».

17.55 Премьера балетов Р. Пети «Пиковая дама», «Пассакалья».
20.15 М/ф для взрослых.
20.45 Историческая драма Карлоса Сауры «Гойя в бордо».
22.30 Форма. Ведущий В. Мизиано.
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
05.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
05.10, 6.20, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 7.15 Впрок.
05.35, 6.40, 13.40 Афиша.
05.40, 7.25 Наши любимые животные.
05.45, 6.45, 7.50 Пять минут с Новоженным.
05.50, 6.50 Большие деньги.
06.35, 7.40 Карданный вал.
07.55 Т/с «Скорая помощь».
09.25 Алаячность.
10.05 Шоу Е. Степаненко.
11.20 И. Мирошниченко и А. Белявский в фильме «Их знали только в лицо».
13.45 Т/с «Королева Марго».
15.30 Т/с «Салон красоты».
16.35 Т/с «День рождения буржуа-2».
18.50 Футбол. «Локомотив» (Москва) - «Реал» (Мадрид, Испания). Прямая трансляция.

21.55 Т/с «Скорая помощь».
23.30 Гордон.
0.15 Дневник Лиги Чемпионов.
0.55 - 2.35 Футбол. «Ливерпуль» (Англия) - «Боруссия» (Дортмунд, Германия).

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.15 Т/с «Страсти».
10.10 Примите к сведению. /В/.
10.25 Студия Крыница. Верхнедвинские мастера. /В/.
10.35 Стадион.
11.00 Т/с «Человек моря».
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 Х/ф «Долгая дорога в дюнах».
3-я серия.
14.15 Док.сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15.00 Новости.
15.15 «Дэни, расскажи мне историю». Док. сериал (МФК).
15.25 «Все на орбиту!» Познавательный сериал для детей (МФК).
15.35 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 x 5». Для старшеклассников.

17.00 «Ровное поле». (В).
17.20 Экология и мы. /В/.
17.40 Витебский вестник.
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 «Москва - Минск».
18.45 Х/ф «Франсуа-подкидыш».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Т/с «Человек моря».
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Ток-шоу «Дела житейские».
23.10 Новости.

6 ТВК

07.00 «Витебский вестник».
07.15 Погода.
07.20 Гороскоп.
07.25 Мультфильм.
07.35 «Криминальные истории».
07.40 «К сведению».
07.45 Курсы валют.
07.55 «По сводкам информ. агентств».
08.15 «День в истории».
08.20 «Именины».
08.30 «Мамука», Телесериал.
18.00 «Желаю Вам...». Музыкальные поздравления. Тел.: 36-05-06.
19.05 «Гости».
19.25 «Закон и порядок».
19.35 «Спортинформ».

19.45 «Витебский вестник».
20.00 «Кладбище домашних животных». Х/ф. США, 1989 г.
22.30 «Чудеса науки». Комедия.
23.00 «Желаю Вам...»
Муз. поздравления тел.: 36-05-06.
23.45 Программа передач.

ТК «СКИФ»

07.00 «Телетермок».
07.15 Музыка.
08.00 «24» Информационная программа.
08.15 «Телеспещина».
08.30 Футбольный курьер.
09.00 Боевик «Враг моего врага».
11.10 «Метро».
11.30 «Случайный свидетель».
12.00 «24» Информационная программа.
12.15 Музыка.
13.00 ТВ «Полония».
17.15 «Телетермок».
17.30 «Голос верующего».
18.00 НОВОСТИ.
18.10 Муз. поздравления. Тел. 007.
19.30 Роберто Бенини, Николетта Браски, Хорст Бухгольц в трагикомедии «Жизнь прекрасна» (Италия).
20.50 Т/с «Пятый угол».
23.00 «24» Информационная программа.
23.30 «Телеспещина».
23.45 НОВОСТИ.

СЕРАДА, 31 КАСТРЫЧНІКА

ОРТ

08.00, 11.00 (с сурдопереводом), 17.00 Новости.
08.15 Т/с «Земля любви».
09.15 «Убойная сила-3. Предел прочности».
10.20 Спасатели. Экстренный вызов.
10.50 Библиомания.
14.55 «Вечный зов». Т/с.
16.00 Большая стирка.
17.25 Смехопанорама Евгения Петросяна.
18.00 Т/с «Земля любви».
19.00 «Кто хочет стать миллионером?»
Теленгра.
20.00 Время.
20.35 Т/с «Убойная сила-3. Закон перспективы».
21.45 Как это было. «Вторые похороны Сталина». 1961 год.
22.30 Ночное «Время».
23.00 Русский экстрим.
23.35 Чарли Шин в боевике «Заложники» (США, 1997).

РТР

07.30 Национальный доход.
07.35 Мультфильмы.
08.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15 Т/с «Семейные тайны».
09.10 Диалоги о животных.
10.30 Т/с «Санта-Барбара».
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 Т/с «Возвращение в Эдем».
18.00 Т/с «Московские окна».
19.35 Местное время. Вести-Москва.

19.55 Т/с «Семейные тайны».
22.00 Вести + подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.40 Остроумный фильм «Хэллоуин: 20 лет спустя» (США 1998).
0.25 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00 Программа передач.
07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 Х/ф «Неоконченная пьеса для механического пианино» («Мосфильм», 1977).
09.15 Ток-шоу «Наобум». М. Леонидов.
09.40 «Вы поедете на бал?» «Последние игры». Док. фильмы.
10.30 «Камера-обскура».
11.10 Мультфильм.
11.45 Х/ф «Начало» («Ленфильм», 1970).
13.10 Мультфильм.
13.30 Вместе с Фаддеем.
13.45 Пути Господни...
14.15 Чем живет Россия.
14.30 «Дорогая Мохочая».
15.10 Кино - детям. «Магические приключения. Прикосновение Мидаса».
15.35 «Хор». Док. фильм.
16.30 «Ноу-хау». Тележурнал.
17.00 Археология. «Погибший город в Эгейском море».
17.50 Кто мы? «Жили-были славяне...»
18.15 Т/с «Буденброки».

19.15 Ленинградское дело. Н. Гумилев.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Отечество и судьбы. Радомы.
20.40 Х/ф «Неоконченная пьеса для механического пианино».
22.30 Партитуры не горят.
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
05.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
05.10, 6.20, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 7.15 Впрок.
05.35, 6.40, 13.40 Афиша.
05.40, 7.25 Наши любимые животные.
05.45, 6.45, 7.50 Пять минут с Новоженным.
05.50, 6.50 Большие деньги.
06.35, 7.40 Карданный вал.
08.00 Т/с «Скорая помощь» (США).
09.25 Алаячность.
10.05 Квартирный вопрос.
10.35 Экологическая программа «Среда».
11.25 Комедия «Говорящая обезьяна».
13.50 Т/с «Королева Марго».
15.30 Остроумный фильм 3 «Взбесившийся автобус».
18.35 Герой дня.
18.55 Т/с «День рождения буржуа-2».
20.00 Алаячность.
21.35 Футбол. Лига Чемпионов. «Фейеноорд» (Нидерланды) - «Спартак» (Москва).

23.50 Третий тайм.
0.50 Гордон.
1.25 Футбол. Лига Чемпионов. «Селтика» (Шотландия) - «Ювентус» (Италия).

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.15 Т/с «Страсти».
10.10 Здоровье. Тележурнал.
10.35 Сад мечты. Передача для дачников.
11.00 Т/с «Человек моря».
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 Х/ф «Долгая дорога в дюнах».
4-я серия.
14.15 Док.сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15.00 Новости.
15.15 «Дэни, расскажи мне историю». Док.сериал (МФК).
15.25 «Все на орбиту!» Познавательный сериал для детей (МФК).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 x 5». Программе для старшеклассников.
17.00 «Центр внимания». Прямая линия тел.: 36-41-04 (В).
17.40 Витебский вестник.
18.00 Новости.

18.20 Зона Икс.
18.30 Час профессионала.
18.55 Худ. фильм режиссера М. Якжева «Записки юного врача».
20.05 Настольный теннис. Евролига, супердивизион. Женщины. Беларусь - Италия.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.45 Т/с «Человек моря».
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Криминальное dossier.
23.05 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
23.30 Настольный теннис. Евролига, супердивизион. Женщины. Беларусь - Италия.
24.00 Новости.

6 ТВК

07.00 «Витебский вестник».
07.15 Погода на сегодня.
07.20 Гороскоп.
07.25 Мультфильм.
07.35 «Криминальные истории».
07.40 «Юридическая справка».
07.45 Курсы валют.
07.50 «Город мастеров».
07.55 «По сводкам информационных агентств».
08.15 «День в истории».
08.20 «Именины».
08.30 Т/с «Мамука».
09.30 «Рассказ о привидениях». Х/ф.

18.00 «Желаю Вам...»
19.05 «Гости».
19.25 «Дачники».
19.35 «Путь к Богу».
19.45 «Витебский вестник».
20.00 Фильм ужасов «Люди под лестницей» (США, 1992).
22.30 Т/с «Чудеса науки».
23.00 «Желаю Вам...»
23.45 Программа передач.

ТК «СКИФ»

07.00 «Телетермок».
07.15 НОВОСТИ.
07.25 Музыка.
08.00 «24» Информационная программа.
08.15 «Телеспещина».
08.30 «Военная тайна».
09.00 Трагикомедия «Жизнь прекрасна» (Италия).
11.30 «Случайный свидетель».
12.00 «24» Информационная программа.
12.15 Музыка.
13.00 ТВ «Полония».
17.15 «Телетермок».
17.30 «Голос верующего».
18.00 Муз. поздравления. Тел. 007.
19.00 ДИАЛОГ В ПРЯМОМ ЭФИРЕ. Тел. 36-38-06.
19.30 Кен Уол в боевике «Гладиатор» (США).
21.40 Т/с «Пятый угол».
23.00 «24» Информационный канал.
23.30 «Телеспещина».

ЧАЦВЕР, 1 ЛІСТАПАДА

ОРТ

08.00, 11.00 (с сурдопереводом), 17.00
Новости.
08.15 Т/с "Земля любви".
09.15 Т/с "Убойная сила-3. Спидвей".
10.20 Смехопанорама Е. Петросяна.
10.50 Библиомания.
14.55 Т/с "Вечный зов".
16.00 Большая стирка.
17.25 Юмор. программа «Сами с усами».
18.00 Т/с "Земля любви".
19.00 «Слабое звено», Игровое шоу.
20.00 Время.
20.35 Т/с "Каменская: Смерть и немного любви". 1-я серия.
21.40 Человек и закон.
22.30 Ночное «Время».
23.00 «Ночная смена» Д. Диброва.

РТР

08.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15 Т/с «Семейные тайны».
09.10 Диалоги о животных.
10.30 Т/с «Санта-Барбара».
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 Т/с «Возвращение в Эдем».
18.00 Т/с «Московские окна».
19.35 Местное время. Вести-Москва.
19.55 Т/с «Семейные тайны».
22.00 Вести + подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.40 «Карты, деньги, два ствола». Х/ф.
0.50 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00 Программа передач.
07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 Х/ф «Раба любви».
09.00 Быть самим собой.
09.15 «Романтика романа». Ведущий А. Серебренников.
09.40 «Серый воронок. Кому ты нужен?». «Казачья доля». Док. фильмы.
10.35 Острова. С. Мартинсон.
11.15 Мультфильм.
11.45 Х/ф «Ключ без права передачи».
13.30 Вместе с Фадеем.
13.45 «Щелкунчик». II Международный конкурс юных музыкантов.
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Фильм-спектакль с участием Е. Миrowsа «Репетиция Пушкина».
15.10 Кино - детям. «Магические приключения. Прикосновение Мидаса».
15.35 «Серый воронок. Кому ты нужен?». «Казачья доля». Док. фильмы.
16.30 «Странствия музыканта».
17.00 Археология. «Забытые мумии».
17.50 Арт-панорама.
18.15 Т/с «Буденброды».
19.15 Ленинградское дело. А. Ахматова. Часть 1-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Из музыкальной коллекции телеканала «Культура».

20.40 Х/ф «Раба любви».
22.10 М/ф для взрослых.
22.30 «Джазофрения». Ведущий И. Бутман.
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
05.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня.
05.10, 6.20, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 7.15 Впрок.
05.35, 6.40, 13.40 Афиша.
05.40, 7.25 Наши любимые животные.
05.45, 6.45, 7.45 Пять минут с Новоженковым.
05.50, 6.50 Большие деньги.
06.35, 7.40 Карданный вал.
07.55 Путешествия натуралиста.
08.25 Ох, уж эти дети!
09.25 Своя игра.
10.05 «Продолжение следует...» с Ю. Меньшовой.
11.20 А. Кайдаковский и Ш. Абдусаламов в боевике «Телохранитель».
13.50 Т/с «Королева Марго».
15.30 Т/с «Салон красоты».
16.30 Т/с «День рождения буржуа-2».
18.35 Герой дня.
18.55 Т/с «День рождения буржуа-2».
20.00 Внимание, розыск!
21.55 Совершенно секретно.
23.25 Гордон.

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.15 Т/с «Страсти».
10.15 Судьба человека. Миладора Коптеева.
10.40 «Радуга над Витебском».
Национальная школа искусств (Республика Корея).
11.00 Т/с «Человек моря».
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 Х/ф «Долгая дорога в дюнах». 5-я серия.
14.15 Док. сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (МФК).
15.25 «Все на орбиту!» Познавательный сериал для детей (МФК).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Программа для старшеклассников.
17.00 «Пригласительный билет». Ноябрь (В).
17.40 Витебский вестник.
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Фантастическая драма

режиссера Д.Липча «Дюна» (США).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Т/с «Человек моря».
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Королевская охота.
23.05 Хоккей. Чемпионат Беларуси. «Гомель» - «Керамин-Минск». 2-й и 3-й периоды.
00.25 Новости.

6 ТВК

07.00 «Витебский вестник».
07.15 Погода на сегодня.
07.20 Гороскоп.
07.25 Мультфильм.
07.35 «Криминальные истории».
07.40 «Музыка для глаз».
07.45 Курсы валют.
07.55 «Это - советы».
08.00 «По сводкам информационных агентств».
08.10 «День в истории».
08.20 «Именины».
08.30 Т/с «Мамука».
09.30 Х/ф «Люди под лестницей».
18.00 «Желаю Вам...»
19.10 «В поисках ответа». Качество питьевой воды. Пр. линия. Тел: 36-41-04.
19.45 «Витебский вестник».

20.00 Мистический триллер «Кристиан» (США, 1983).
22.30 Т/с «Чудеса науки».
23.00 «Самое время». Молодежная программа.
23.20 Музыка на канале.
23.45 Программа передач.

ТК "СКИФ"

07.00 Т/с «Таинственные рыцари Тир На Ног».
07.30 Т/с «Мурашки».
08.00 «24» Информационная программа.
08.15 «Телеспещина».
08.30 «Несчастный случай».
09.00 Кен Уол в боевике «Гладиатор» (США).
11.00 «Клуб «Белый попугай»».
11.30 «Случайный свидетель».
12.00 «24» Информационная программа.
12.15 Музыка.
13.00 ТВ «Полония».
17.30 «Голос верующего».
18.00 Муз. поздравления. Тел. 007.
19.00 Кубок УЕФА по футболу. «Динамо» (Москва) - «Глазго Рейнджерс» (Шотландия).
20.10 «Симпсоны» Мультимедийная серия (США).
21.40 Т/с «Пятый угол».
23.00 «24» Информационная программа.
23.30 «Телеспещина».
23.45 «РЕГИОН».

ПЯТНИЦА, 2 ЛІСТАПАДА

ОРТ

08.00, 11.00 (с сурдопереводом), 17.00
Новости.
08.15 Т/с "Земля любви".
09.15 Т/с "Убойная сила-3".
10.20 Юмор. программа «Сами с усами».
10.50 Библиомания.
14.20 Комедия "Большие неприятности маленького автомобиля".
16.00 Жди меня.
17.25 Док. детектив.
18.00 Т/с "Земля любви".
19.00 Поле чудес.
20.00 Время.
20.35 Т/с "Каменская: Смерть и немного любви". 2-я серия.
21.40 Чак Норрис в боевике «Человек президента» (США, 2000).
23.35 Ночное «Время».
23.55 Пирс Броснан в триллере «Жертва любви» (США. 1991).

РТР

08.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15 Т/с «Семейные тайны».
09.10 Международный фестиваль детского кино из города Сочи.
10.30 Т/с «Санта-Барбара».
16.30 «Планета КВН».
17.00 «Пресс-клуб».
18.00 Т/с «Московские окна».

19.35 Местное время. Вести-Москва.
19.55 Н. Басков «Мне 25».
23.05 Х/ф «Лолита» (США 1997).
01.40 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00 Программа передач.
07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 Х/ф «Мой ласковый и нежный зверь» («Мосфильм» - ФРГ, 1978).
09.15 Партитуры не горят.
09.40 «Страна не пожалеет обо мне», «Житие и лесоповал М. Танича», Док. фильмы. Режиссер Т. Хрюкин.
10.40 Художник и сказка.
11.10 Мультфильм.
11.45 Фильм-детям. «Варвара-краса, длинная коса».
13.05 М/с «Ох, уж эти детки!»
13.30 Вместе с Фадеем.
13.45 «Щелкунчик». II Международный конкурс юных музыкантов.
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Музыкальные дома. А.С. Пирогов.
15.10 Кино - детям. «Барбос в гостях у Бобика».
15.35 «Страна не пожалеет обо мне», «Житие и лесоповал М. Танича», Док. фильмы.
16.30 Сенсация. Сенсация? Сенсация...
17.00 «На раскопках работорговли».

17.50 «Кто там...» Программа В. Верника.
18.15 Т/с «Буденброды».
19.15 Ленинградское дело. А. Ахматова. Часть 2-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Царская ложа. Международный музыкальный фестиваль «Дворцы Санкт-Петербурга-2001».
20.40 Х/ф «Мой ласковый и нежный зверь» («Мосфильм» - ФРГ, 1978).
22.30 А. Генис. Письма из Америки.
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
05.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
05.10, 6.20, 13.25, 17.35 Криминал.
05.20, 7.15 Впрок.
05.35, 6.40, 13.40 Афиша.
05.40, 7.25 Наши любимые животные.
05.45, 6.45, 7.45 Пять минут с Новоженковым.
05.50, 6.50 Большие деньги.
06.35, 7.40 Карданный вал.
07.55 Очная ставка.
08.25 Док-шоу «Я и моя собака».
09.25 Своя игра.
10.10 Внимание, розыск!
11.20 Г. Юцко и И. Ливанов в фильме «Мерседес» уходит от поговни».
13.50 Т/с «Королева Марго».

15.30 Т/с «Салон красоты».
16.35 Пепси-чарт.
18.40 Свобода слова.
20.10 «Криминальная Россия».
21.45 «Женский взгляд» О. Пушкиной.
22.30 Ужасы «Ночная смена».

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.15 Т/с «Бригады «Тигра». 3-я серия.
10.15 Иснарь. Духовная программа.
10.40 Видеофильм «Элегия».
11.00 Телевизамин.
11.25 «Театр Гурия Барышева». Телеэссе.
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 Х/ф «Долгая дорога в дюнах». 6-я серия.
14.10 Час профессионала.
14.35 «Дрожная молитва». Муз. программа, посвященная памяти А. Щербакова.
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (МФК).
15.25 «Все на орбиту!» Для детей (МФК).
15.40 «Маленькие Эйнштейны».
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5».
17.00 Мультфильм.

17.10 Спектакль «Мадам Боншанс». (В).
17.40 Витебский вестник.
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Х/ф «Водитель автобуса». 1-я и 2-я серии.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.45 Детективный сериал «Инспектор Шиманский» (Германия).
23.15 Спорт-курьер.
23.25 Белорусская двадцатка.
23.50 Новости.
0.05 Драма «Комната волшебниц».

6 ТВК

7.00 Витебский вестник.
7.15 Погода.
7.20 Гороскоп.
7.25 Мультфильм.
7.35 Криминальные истории.
7.40 Зеленая аптека.
7.45 Курсы валют.
7.50 По сводкам информ.агентств.
8.15 День в истории.
8.20 Именины.
8.30 Т/с «Мамука».
9.30 Х/ф «Кристиан».
18.00 «Желаю Вам...»
19.00 «Примите к сведению».
19.15 «Портреты».
19.25 «Телевизия».

19.35 Метеосфера.
19.45 «Витебский вестник».
20.00 Фильм ужасов «Всеяющие страхи» (Н. Зеладия - США, 1996).
22.30 «Осторожно, модерн-2».
23.00 «Желаю Вам...»
23.45 Программа передач.

ТК "СКИФ"

7.00 Т/с «Таинственные рыцари Тир На Ног».
7.30 Т/с «Мурашки».
8.00 «24» Информационная программа.
8.15 «Телеспещина».
8.30 «Свет и тень». О худ. фотографии.
8.45 «1/52» Стативное обозрение»
9.00 Теревс Стэмпи, Джон Херт, Тим Рот в триллере «Стучах».
11.30 «Случайный свидетель».
12.00 «24» Информационная программа.
12.15 Музыка.
13.00 ТВ «Полония».
17.30 «Голос верующего».
18.00 НОВОСТИ.
18.10 Муз. поздравления. Тел. 007.
19.30 Брайен Босуорт в боевике «Чистильщик» Джек» (США).
21.40 Т/с «Секретные материалы».
22.50 «НЛО: жизнь за колючей проволокой» Док. фильм REN TV.
23.30 «Метро».
23.45 НОВОСТИ.

СУБОТА, 3 ЛІСТАПАДА

ОРТ

07.00, 9.00 (с сурдопереводом), 14.00 (с сурдопереводом), 17.00 Новости.
07.10 Слово пастыря.
07.25 Зов джунглей.
07.50 "Ералаш".
08.05 "Эх, Семеновна!" Всероссийский конкурс частушек.
08.50 Библиомания.
09.10 Смехопанорама.
09.45 Смак.
10.05 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
11.00 В мире животных.
11.45 Здоровье.
12.30 Боевик «Операция «Свобода»».
13.30 Дисней-клуб.
14.10 Приключенческий фильм "Размах крыльев" (СССР, 1986).
16.00 Большая стирка.
17.20 Комедия "Ужин с придурком" (Франция, 1999).
19.00 "Кто хочет стать миллионером?" Телеигра.
20.00 Время.
20.40 Шоу Ковнори и Николас Кейдж в боевике «Скала» (США, 1996).
23.10 Комедия "Братья Блюз" (США, 1980).

РТР

07.20 «Телепузики».
07.45 «Папа, мама, я - спортивная семья».
08.30 «Золотой ключ».
08.50 «Почта РТР».

09.25 Доброе утро, страна.
10.00 «Сто к одному». Телеигра.
10.55 Ток-шоу «Рядом с тобой».
11.50 Т/с «Тайный агент».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 А. Смирнова, А. Папанов, О. Табаков, Е. Евстигнеев и Л. Гурченко в комедии «Дача» (1973).
15.00 В. Винокур и Л. Лещенко в концертной программе «30 лет спустя».
17.00 Моя семья.
17.55 «Аншлаги».
19.25 Зеркало.
20.00 Джеки Чан в остросюжетной комедии «Шанхайский полдень» (США 2000).
22.20 Брюс Уиллис в фильме «Шестое чувство» (США 1999).
00.30 Горячая десятка.
01.25 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

09.00 Программа передач.
09.10 Мультфильмы.
09.50 Улы манежа.
10.15 Бабушкины рецепты.
10.30 Золотой пьедестал. А. Лазутина.
11.00 Графоман.
11.25 Чудеса погоды. «Машина погоды».
11.50 Х/ф «Два Федора» (Одесская к/ст., 1958).
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 «Время музыки». Тележурнал.

14.10 Мультфильм.
14.20 «Великий Россини». Док. фильм.
15.45 «Актриса». Телеспектакль. Режиссер К. Худяков.
16.30 «Вокзал мечты». Программа Ю. Башмета.
17.00 Х/ф «Талисман» (К/ст. им. М.Горького, 1983).
18.00 Сферы. Международное обозрение.
18.40 XX век. Избранное. «Преодоление зла. А. Платонов».
19.35 «Исторические концерты». Играет пианист А. Рубинштейн.
20.15 Дом актера. Вечер памяти Д. Журавлева.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 Х/ф «Золотая карета» (Италия, 1953).
23.20 Программа передач.

НТВ

05.05 Анонс дня.
05.10 Остросюжетный фильм «Взбесившийся автобус».
07.00, 9.00, 11.00, 15.00, 21.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.40 Мультфильм.
07.55 Большие родители.
08.25 Без рецепта.
09.15 Криминал. «Чистосердечное признание».
09.50 «Женский взгляд» О. Пушкиной.

10.25 Квартирный вопрос.
11.20 Жав Марз в фильме «Горбун» (Франция).
13.25 Путешествия натуралиста.
14.00 Своя игра.
15.25 Очная ставка.
16.00 Шоу Е. Степаненко.
16.55 Остросюжетный фильм «Авария» - дочь мента» («Мосфильм», 1989).
18.55 Д. Чан, Ю. Петров и Н. Гришаева в боевике «Первый удар».
21.30 Профессия - репортер.
22.15 Цвет ночи.
22.50 Виктория Абриль и Ховьер Бардем в фильме «Между ног» (Испания, 1998).
1.10 Кома.

БТ

07.00 Новости.
07.10 Иснарь. Духовная программа.
07.35 Т/с «Река надежды».
08.35 Белорусская двадцатка.
09.00 Новости.
09.15 Экран индийского кино. «Бог знает», 1-я серия.
10.40 «Мир животных». Док.фильм «Панда» (Австралия).
11.30 Мультфильмы.
12.05 Королевская охота.
12.30 Сад мечты. Передача для дачников.
13.00 Видеофильм «Тайна актерского отдела».

13.20 Детективный сериал «Инспектор Шиманский» (Германия).
14.50 Новости.
15.00 Футбол. Чемпионат Беларуси. «БАТЭ» (Борисов) - «Шахтер» (Солигорск). 2-й тайм.
15.55 Столица. Информационно-аналитическая программа.
16.20 Здоровье. Тележурнал.
16.50 Мультфильмы «Василиса Прекрасная». «Невиданная, неслыханная».
17.15 Детективный сериал «Сыщики».
18.10 Судьба человека. Игорь Лемутов.
18.40 Из достоверных источников.
19.00 Новости.
19.20 VII Международный музыкальный фестиваль «Золотой шлягер-2001». Передача из Могилёва.
21.00 Панорама.
21.50 VII Международный музыкальный фестиваль «Золотой шлягер-2001».
22.40 Спорт-курьер.
22.50 П.Уокер, Д.Хопер в комедии «Вместе с Дидлами» (США).
00.20 Видимо-невидимо.

6 ТВК

08.30 «Улица Сезам».
09.00 «Табалута». Мультсериал.
09.30 «Пуччини». Мультсериал.
09.45 «Ник и Перри». Мультсериал.
10.00 «Как дела у Мими?» Мультсериал.
10.30 Т/с «Зак и секретные материалы».

11.00 Х/ф «Всеяющий страх».
12.30 Давайте жить отлично.
14.00 Концертный зал.
15.00 Комедийный квартет.
15.30 Филимонов и компания.
16.00 СВ - шоу.
17.00 «Желаю Вам...»
18.00 «Витебский вестник». Субботний выпуск.
18.40 «Желаю Вам...»
20.00 Фильм ужасов «Проклятие деревни Мидвич» (США, 1995).
22.30 «Желаю Вам...»
23.00 «Шоу-бизнес». В гостях группа «Руки вверх».
23.20 «Молодожены».
23.45 Программа передач.

ТК "СКИФ"

08.50 НОВОСТИ.
09.00 М/с «Симпсоны».
09.30 Т/с «Баффи».
10.30 Т/с «Пятый угол».
11.40 Т/с «Пятый угол».
12.50 Музыка.
17.30 «Жизнь в слове».
18.00 «24» Информационная программа.
18.30 Муз. поздравления. Тел. 007.
20.50 Жав-Клод Ван Дамм в боевике «Репликант» (США).
23.10 «24» Информационная программа.
23.25 «Ближний круг».
00.00 Брайен Босуорт в боевике «Чистильщик» Джек» (США).

Дрэва дзяцінства

У дзяцінстве мы вельмі любілі гуляць «у Бураціна». Побач з домам знаходзілася прыгожая кляновая аля, дзе мы часта бавілі час. Улетку там, пад старымі дрэвамі, можна было знайсці процьму насення клёна, якое падобна на крыльцы. З гэтых крыльцаў мы рабілі розныя цацкі, але часцей за ўсё чаплялі іх сабе на нос. Той, чый нос з такім упрыгажэннем рабіўся самым кірпатым і доўгім, і быў Бурацінам.

А потым ужо выбіраліся астатнія персанажы вядомай казкі — Мальвіна, П'еро, Карабас і іншыя. Канешне, асаблівым гонарам лічылася быць Бурацінам, і шчасліўчак высока задзіраў і без таго доўгі нос.

Мне чамусьці ніколі не выпадала пачэсная галоўная роля. І аднаго разу, усур'ёз пакрыўдзіўшыся на сваё сяброў, я пайшла ад іх. І неўзабаве знайшла новую гульню, нават цікавейшую за «Бураціна». Паблізу з нашымі градамі было вольнае месца, дзе я выкапала невялічкія ямкі і ўтыркнула ў іх некалькі «даўганоскаў», потым прыскапала зямлёй і не паленавалася схапіць дадому за вадой, каб паліць свой «агародзік».

Тады я толькі скончыла першы клас і яшчэ добра не ўяўляла сабе, што з гэтага атрымаецца. З цягам часу нават забылася пра гэты «батанічны вопыт». Якім жа было мае здзіўленне, калі наступнай вясной, дапамагаючы бацьку садзіць грады, я заўважыла на тым самым месцы маленькія кволя парастак!

— Тата, глядзі, які клёнік!
— Напэўна, вецер прынес сюды насенне, вось ён і прарос.

— Ды не, ніякі не вецер. Гэта я яго пасадзіла, — і

расказала бацьку леташняю гісторыю.

Бацька быў вялікі аматар усяго жывога, за сваё жыццё ён пасадзіў шмат дрэваў, нават цэлы сад у дзедавай весцы і, канечне, пахваліў за такі ўчынак.

Маленькі парастак сапраўды аказаўся вялікім жыццямлюбам. Расло дрэўца на дзіва хутка. Яно расло разам са мной і пакрысе з дрэва майго дзяцінства стала дрэвам майго юнацтва. Я была старшакласніцай, калі клён абагнаў мяне. Быў ён стромкі і прыгожы. Я любіла яго вясновае далікатнае пупышкі і ціхае летняе шапаценне, восеньскую пазалоту і зімовую заснежаную адзіноту. А яшчэ клён быў майм сябрам. Часта, вяртаючыся са школы, я падыходзіла да яго. Каля дрэўца добра думалася. Клён ведаў пра мяне ўсё: і пра першае каханне, і пра двойкі па фізіцы, і пра спробы пісаць вершы, і яшчэ шмат чаго.

Але над майм клёнам нібы павіснуў праклён. Спачатку нейкія дзікуны зламалі дрэўца амаль пад карань. І толькі стаў ён адраджацца па-новаму, як каля нашага дома выкапалі вялізную яміну — праводзілі цепла-трасу да новабудовы. Навокал зруйнавалі ўсё ўшчэнт.

Сэрца шчэміць і дасюль, калі прыгадваецца той скрыгат жалеза аб зямлю. Я не змагла абараніць дрэва свайго дзяцінства, і экскаватар вырваў не толькі мой клён, а наогул усё кае жаданне садзіць дрэвы ў будучыні. І напэўна, яно так і было б, каб не адзін выпадак...

Цяпер, праз гады, у мяне расце сын. Ён яшчэ не ходзіць у школу, але шмат хоча ведаць. Аднаго разу Алесь звярнуўся да мяне:

— А як растуць дрэвы?

Я пачала тлумачыць, а потым дадала:

— Каб ведаць, як расце дрэва, трэба яго спачатку пасадзіць, а потым назіраць за ім.

— Дык давай пасадзім! — радасна ўсклікнуў малы.

— Ну, добра, калі прыйдзе восень, — адказала я, спадзяваючыся на тое, што сын хутка забудзецца пра гэту размову. Але хлопец не забыўся і настойліва раз-пораз напамінаў мне:

— Ужо восень прыйшла. Ты абяцала, што будзем дрэва садзіць.

Прышлося згадзіцца. Цёплым вераснёўскім днём пайшлі мы з Алесем у лес. Доўга хадзілі, прыглядаючыся да маладзенькіх дрэўцаў. Нарэшце аблюбовавалі бярозку і рабінку, якія раслі паблізу адна ад другой. Мы вырашылі іх не разлучаць, і асцярожна, каб не пашкодзіць карэньчыкаў, выкапалі, пакінуўшы на іх рэшткі зямлі.

Потым раіліся, дзе будзем садзіць нашы дрэўцы. Алесь паказаў на тое самае месца, дзе некалі рос мой клён. І хоць я асабліва не веру ў прыкметы, не згадзілася:

— Не, гэтае месца нейкае нешчаслівае. Давай лепш далей, каля кустоў чорнай рабіны, якія некалі твой дзед пасадзіў. Можна, там нашы саджанцы будуць у

большай бяспецы. Дарэчы, кабачы дзядуля свайго ўнучка за такой карыснай справай, то вельмі гарыўся б...

Дапамагаючы малому садзіць бярозку і рабінку, я міжволі адчула нейкую ўзнёскасць і патрэбнасць гэтай справы. Нездарма ж кажуць, што пасадзіць дрэва — адзін з галоўных учынкаў у жыцці чалавека. А пасля мы яшчэ некаторы час проста глядзелі на нашы саджанцы. Алесь паглядзіў галінку бярозкі і спытаў:

— А яны будуць хутка расці?

— Ты любі іх, і яны абавязкова прыжывуцца і будуць расці разам з табой.

З таго дня, вяртаючыся з дзіцячага садка, ён першай справай бег з двума маленькімі вядзерцамі вады да сваіх гадаванцаў. Так у хлопчыка з'явіўся першы клопат пра нешта жывое. І так хочацца спадзявацца, што дрэвы Алесевага дзяцінства не зачэпіць злая рука, і некалі яны высока ўзнясуць свае галіны над шчаслівай зямлёй.

Вікторыя АЛЯКСЕЕВА

Без цябе...

І навошта толькі ты мне сустрэўся? Быццам у мяне мала ў жыцці галаўнога болю. І вось дадаўся яшчэ адзін — супярэчлівыя думкі пра цябе.

Ганю іх прэч, як аваднёў. Таму што яны жалыць, і доўгі балюча. Таму што мне зараз не да асабістага жыцця. Ды і калі мне да яго наогул?.. Мне патрэбна забыцца пра тое, я жанчына. І быць толькі пішучай машынкай. Гэта атрымліваецца ў апошні час не зусім добра — робат унутры зламаўся.

Звонку ўсё засталося, як і раней. Іду на сваіх высокіх абцасах упэўненым крокам. І сустрэчныя мужчыны, напэўна, думаюць: «Якая незалежная жанчына, аж брыдка!» І ніхто не ведае, што я самая што ні на ёсць залежная. АДДУМАК ПРА ЦЯБЕ.

Напрыклад, звоніць тэлефон. Хапаю трубку. Чую, голас — не твой. І так хочацца бразнуць яе аб стол! Але не, спакойна працягваю адказваць на чыесці недарэчныя пытанні.

...Ненавіджу тэлефонныя размовы не з табой.

Або атрымліваю ліст. Бачу не твой подпіс — і страчаю цікавасць. Не хачу нават чытаць.

...Ненавіджу лісты не ад цябе.

Звычайна да мужчынскіх поглядаў, кампліментаў і заляцанняў, я зараз ледзь трываю, каб не вылаяцца. Пераўтварылася ў нейкую злосную кобру. Мяне раздражняе, што ты, хто не варты твайго пазногця, могуць глядзець на мяне, размаўляць са мной, а ты — не.

...Ненавіджу ўсіх мужчын, акрамя цябе.

Улюбёная ў кветкі, убачыўшы сёння на сваім працоўным сталё букет, невядома кім падараваны, хацела яго выкінуць. І нават жаночая цікаўнасць не абудзілася: чый гэта падарунак.

...Ненавіджу кветкі не ад цябе.

Кожны дзень нешта, недзе, з кімсьці і чамусьці здараецца. І я абавязана ўсюды паспець, каб зрабіць з гэтага навіны. Між тым у цэнтры маленькага сусвету маленькай жанчыны — інфармацыйны вакуум.

...Ненавіджу ўсе падзеі, якія прайшлі без цябе.

Увечары да мяне прыйшлі госці. Пілі піва, размаўлялі. Было весела і цікава. Але раптам я злавіла сябе на думцы, што мне надакучылі гэтыя добрыя, шчырыя хлопцы толькі таму, што гэта яны да мяне завіталі, а не ты.

...Ненавіджу ўсе крэслы, у якіх сядзіш не ты.

Можна, было б лепей, каб я цябе не сустрэла?..

Вікторыя АЛЯКСЕЕВА

Думкі ўслых

Няхай я неразумная. Амаль недасведчаная ў тых пытаннях, у якіх так добра арыентуешся ты.

Няхай нягразная. І таму падчас саромеюся самай сябе. Зусім нетусовачная жанчына. Хоць не люблю сядзець дома: заўсёды сярод нейкіх тусовак, кожны раз розных.

Няхай я непрыгожая, таму што не магу дазволіць сабе па-сапраўднаму ўсміхацца. Рэдка апранаю сукенкі і спадніцы і распускаю валасы — няма ні часу, ні настрою быць жаночай.

І няхай я легкадумная, што заўсёды лячу ў невядомасць, як матылёк на агонь. Веру, так недарэчы зараз, у каханне...

Мне ж цяпер патрэбна выкінуць з галавы розную лірыку. І працаваць, працаваць, працаваць... Зарабляць грошы, а дакладней «рабіць» іх. Лічыць нейкія адсоткі. Весці нейкую нудную бухгалтэрыю. Хто б ведаў, як гэта не па мне.

Але мне так добра зараз з табой.

Ясным, як летні ранак. Моцным, як адзінокі птах. Высокім, як дуб сярод дубоў. Разумным, як, на жаль, не ўсе. Шчырым, як праўда. Прыгожым, як сапраўдны беларус. Сталым, як зямля. І маладым, як першацвет.

Папярэчным, нібы авангардны стыль. Самаўпэўненым, нібы зброя. Фанабэрыстым, нібы пан. Недатыкальным, нібыта душа. Безабаронным, нібы дзіця. Простым, як амёба. Несапраўдным, нібы казка. Звычайным, як гэта коска.

Вікторыя АЛЯКСЕЕВА

ШАНОЎНЫЯ СЯБРЫ!

Паэты, прэзідэнт і драматургі!

Майстры ўсіх жанраў і формаў!

Літаратурная старонка «Віцебскай трыбуны» чакае вашых твораў.

Дасылайце іх на адрас:

г.Віцебск, вул. Чкалава, д.11, к.2, кв.17

ЧАРОЎНАЯ КРАІНА

Усход — справа тонкая

Беларускі тэатр «Лялька» за першыя два месяцы восені прыняў удзел адразу ў двух міжнародных фестывалях, годна прадставіўшы нашу краіну на міжнароднай арэне. Восень традыцыйна робіцца і пачаткам сезону ў большасці тэатраў краіны, і часам правядзення найбольш значных тэатральных святаў. У верасні спектакль віцебскіх лялечнікаў «Ладдзя распачы» змаглі паглядзець госці і ўдзельнікі Першага міжнароднага фестываля тэатраў лялек у Маскве. А не так даўно з Турцыі вярнуліся акцёры, што працуюць у спектаклі «Дзед і жораў» паводле В.Вольскага.

— На фестывалі, насуперак майм спадзяванням, многае не ўдалося. Але мы атрымалі кампенсацыю ў іншым, — дзеліцца ўражаннямі мастацкі кіраўнік «Лялькі» Віктар Клімчук.

Не збылося жаданне бліжэй пазнаёміцца з лялечным мастацтвам Усходу, бо

Фестываль тэатраў лялек і ценяў ладзіцца найперш дзеля саміх турчан. Не было звычайна для еўрапейскіх тэатральных святаў акцёрскай «тусоўкі», дзе праглядаюцца абмяркоўваюцца, ацэньваюцца спектаклі калег. Калектывы пачыналі сваю працу амаль адначасова на дзевяці розных пляцоўках, таму паглядзець усе выступленні было немагчыма. Ды і сабраліся ў Ізміры ў большасці сваёй тэатры з Еўропы. Традыцыйных усходніх калектываў было мала. Чаму? Справа ў тым, што арганізатары ўсур'ёз занепакоены знікненнем традыцыйнага турэцкага цэнавага тэатра «Карагёз» і, каб даць штуршок для новага вітка ў развіцці нацыянальнага лялечнага мастацтва, запрашаюць калектывы з разнастайнай эстэтыкай, незвычайнымі лялькамі, яркай індывідуальнасцю.

Артысты тэатра «Лялька» адыгралі на фестывалі тры спектаклі. З найбольшым

поспехам прайшоў апошні, калі зала змяшчала ў асноўным спецыялістаў (маленькія туркі, нягледзячы на лібрэта, усё ж блага разумеюць тэкст). Прышліся да спадабы беларускія марыянеткі. Менавіта гэтай лялечнай сістэмай захопленыя зараз лалечнікі ўсяго свету, але нямногія дазваляюць сабе раскошу працаваць з ёю — занадта працаёмка, занадта складана.

Сябе паказалі як след. Іншых жа паглядзець давялося не ў тым аб'ёме, як марылася... Але калектывы атрымаў выдатную кампенсацыю ў выглядзе ўражанняў ад выдатнай краіны.

Усход — справа тонкая. У гэтым лялечнікі пераканаліся тры гады таму, з'ездзіўшы на фестываль у Іран. Спектакль «Чароўная зброя Кэндзо» быў там цудоўна прыняты, але гэта не перашкодзіла арганізатарам прымусяць беларусаў прытрымлівацца сваіх традыцый: жанчын «заганулі» ў доўгія няжыдкія плаш-

чы, мужчын змясцілі на спецыяльна адрэзаных часткі ў грамадскім транспарце, на прыпынку, у краме.

Турцыя ж пакідае ўражанне краіны, якая імкнецца ў Еўропу. Большасць насельнікаў — мусульмане, але жанчыны ў паранджы — рэдкасць. У некаторых ВНУ гэты мусульманскі ўбор нават забаронены. Здзівіла віццяблян імкненне да чысціні: аўтобус, што вёз калектывы, за шэсць гадзін дарогі быў тры разы памыты з шампунем. І, вядома ж, на ўсё жыццё памяншацца помнікі гісторыі і культуры: раскапаны антычны амфітэатр, дамок высока ў гарах, дзе нарадзіўся Ісус Хрыстос.

Праз два гады Турцыя зноў з'явіцца ўдзельнікам Міжнароднага фестываля тэатраў лялек і ценяў. Паліку ён будзе шостым. А пасля сёлетняга знаёмства на ім, безумоўна, знойдзецца месца і артыстам з Беларусі.

Вікторыя ДАШКЕВІЧ

— Когда я был молод, я не ленился пройти пять миль, чтобы влить пощечину своему сопернику.
— А обратно ты тоже возвращался пешком?
— Обратно меня обычно привозили.

***

— Именно это я сначала и хотел. А теперь рад бы просто вытащить оттуда руку.

***

— Конечно, дорогой!

— Тогда пойдем, я прокачу тебя на автобусе.

★ ★ ★

— Слушай, за локон твоей сестры я дам тебе 15 франков.

— Давай 30, и я тебе принесу весь парик.

***

Мужик выиграл в Спортлото кучу денег. Друзья пристают:

— Ни фиги себе! Как это ты умудрился — в Спортлото и выиграть?

— Да понимаете... Мне сон приснился. Шесть семерок. Ну, я поставил на сорок девять — и выиграл!

— Не врубился... Шестью семь — сорок два...

— Ну и ходи босой со своей математикой!

... СВОБОДНОГО ПАДЕНИЯ		ТЕЛЕЦЕНТР ...		ОБЩЕЖИТИЕ МОНАХОВ		... БРЕГВАДЗЕ				ЕСТЬ В СЕРДЦЕ, МОТОРЕ	ЧЕЛОВЕКОБ РАЗНАЯ ОБЕЗЬЯНА		ГИБЕЛЬНЫЙ СЛУЧАЙ		ЛЕКАРСТВО НА СПИРТУ
								ДЕСЯТАЯ ЧАСТЬ ВЕДРА							
ВОЕННО-МУЗЫК. ИНСТРУМЕНТ		НАГЛЕЦ					РЕКА В АФРИКЕ						РУЧНОЙ ЧЕРТЕЖ		
ДОМАШНИЕ РОГАТЫЕ ЖИВОТНЫЕ		ЗИМНЯЯ ПОВОЗКА НА ПОЛОЗЬЯХ					ЖИЩНИК ПРОТИВ ЗМЕЙ И КРЫС								
				НЕВОЛЬНИЦА ЛЮБВИ		СОПРИКОСНОВЕНИЕ		... ЧЕХОВ КОНДИТЕРСК. ИЗДЕЛИЕ			ГУБЫ (УСТ.)				
													КИТОВЫЙ ...		
ВИД ТЮЛЕНЯ						1000 КГ							Ъ		
				РАЗДЕЛ ФИЗИКИ	ПРИСТАВКА УДВОЕНИЯ				СОСНОВЫЙ ЛЕС	ПОМЕЩЕНИЕ С КОЛОННАМИ					ЖЕРТВЕННИК В ЦЕРКВИ
ИЗ ГИНДЫ	"ТРИ ТОЛСТЯКА"		ПЯТАЯ НОТА, ИНТЕРВАЛ								ДВОРЯНСКИЙ ТИТУЛ				

часть сапога	исследователь моря	смертная казнь	большой любитель женщин	бахчевый под	китобойная шляпка	скотный двор	"деревенский детектив"
личный секретарь старшина	авто-погрузчик		юрта у буратов	крупная ящерица	х/б плотная ткань		кормовая культура
болотная птица			таксист (стар.)	норвежский полярник			противник цу
корсар	обманы, сказки (уст.)			перелетная зима птица			
	притон преступников	суп с олуцками	северно-амер. индейцы	столица филиппин	вьетнамский театр	мексиканская накидка	молодоский нар. танец
	проба, испытание	монах - славянский просветитель		стар. суд для вина		все буквы	овощное растение
	сов. кино-режиссер	фаворит императрицы анны	спорт. фирма		гос-во ю-в азии	бобоое растение	денежная единица кидр
	автор "золотого теленка"	река на юге германии	"... серебряная (мимоза)"	ансамбль из девяти		гос-во в америке	восточное едино-борство
	богиня радуги		земле-делец сларты	картежный обман	театральные подмостки		ящерица
черта на корпусе судна	дат. физик	наряд. одежне	моллюск с "черн-лами"	забор, частокон	город в нидерландах		боронителное заграждение
поклон		рассылный в гостинице		продукт горения			

Заказ 7101-1. Наклад: 3000.
Падпісана да друку 25.10 у 8:30.
Аб'ём 2 друк. аркушы. Фармат А3.